LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 125. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ЛИПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 1, 1954. No. 125. VOL. LXI.

ЗДА І АНГЛІЯ НЕ ЗАТВЕРДЯТЬ ПОНЕВОЛЕННЯ НАРОДІВ

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР І В. ЧЕРЧИЛ ВИДАЛИ СПІЛЬНУ ЗАЯВУ ПРО ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПОЛІТИКИ ОБОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ. — „НЕЗЛАМАНА І НЕЗЛОМНА" ПРИЯЗНЬ ЗДА І АНГЛІЇ. — ЧЕРЧИЛ ВІДЛЕТІВ ДО ОТТАВИ

Вашингтон. — „Що торкається колишніх суверенних держав, які тепер перебувають у поневоленні, ми не візьмемо участи в ніякій справі ані договорі, які затвердили б або продовжили б їх недобровільну підпорядкованість" — заявили буквально президент ЗДА Д. Д. Айзенгавер і англійський прем'єр В. Черчил у підписаній ними декларації, на годину перед виїздом Черчила з Вашингтону до Канади. Ця декларація, що її заповіджено на день раніше в повідомленні про висліди 4-денних нарад найвищих керівників обох заприязнених і союзницьких великодержав, накреслила в 6 коротких точках загальні принципові напрямні політики ЗДА й Англії, але вона втримана радше в рямцях ідеології, без згадування про будь-які конкретні сучасні міжнародні проблеми. Заява обох державних діячів в першій точці підкреслює „тісний товариський зв'язок" між ЗДА і Англією та стверджує, що вони „будуть продовжувати спільні заходи для запевнення світового миру, основаного на принципах Атлантійської Харти, яку потверджуємо". Обидві держави заявляють свою приязнь до всіх держав, які тримаються тих самих засад. Обидві держави признають право до самостійности „всіх країн, що їх народи бажають собі її і є здібні вдержати своє незалежне існування". Де тієї самостійности ще нема, обидві держави підтримуватимуть змагання дійти до тієї цілі. У відношенні до народів поділених проти їх волі, обидві держави будуть шукати об'єднання їх на основі вільних виборів під доглядом Об'єднаних Націй. Світовий мир можна осягнути через поважну редукцію зброєнь. Обидві держави будуть старатися довести до того, щоб атомова енергія була використана для спасення, а не знищення людства. Вони будуть піддержувати Об'єднані Нації і регіональні міжнародні установи, призначені для береження миру й суверенности держав. Вони, з своїми приятелями, змагатимуть до розвитку духової, господарської і військової сили та до повнішої виміни дібр і взаємних послуг з користю для всіх учасників.

Як сказано, швидко після проголошення тієї спільної заяви, В. Черчил відлетів з Вашингтону на коротку візиту до столиці Канади, Оттави, — звідкіль він повернеться до Ню Йорку, щоб відтіль виїхати кораблем „Квін Елізабет" до Лондону. Прощання Черчила з Айзенгавером було вийнятково сердечне. В своєму прощальному слові Черчил підкреслив, що остання нарада потвердила ще раз, що „англомовний світ залишився незломний і не можна його зламати". Черчил заявив, що приїздив до Вашингтону кількакратно в „поважних справах у важких часах", але не було такої зустрічі, як тепер, що була така мила і корисна своїми вислідами. — Сердечними словами попрощав Черчила й Ідена на летовищі віце-президент Ніксон. Позитивні висліди Вашингтонської конференції підкреслив Черчил також після свого приїзду до Оттави, у вівторок пополудні. В середу 30 червня мала відбутися спільна з Черчилем і Іденом конференція канадійського кабінету.

СЕЗОН НА „СОЮЗІВЦІ" В ПОВНОМУ РОЗГАРІ

Хоч „справжній вакаційний час починається щойно за тиждень з початком липня, проте сезон на Союзівці в цьому році вже тепер в повному розгарі. Численні кімнати багатьох будинків „Союзівки" поступово заповнюються, а на опустілих під час зими просторах вже „кипить" життя: видно людей, чути співи. Як і можна було сподіватись, „Союзівка" стає осередком товариського і культурно-розвагового життя під час літнього сезону. Минулого кінця тижня побувала на „Союзівці" більша прогулянка молоді з метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі. Біля 30 молодих хлопців і дівчат упродовж трьох днів були „завоювали" Союзівку, хоч кількість інших і постійних гостей чисельністю їх на кілька разів переважала. Молодь теж заінавгурувала використовування новоприготованого для користування гостей ставку. В суботу ввечорі там вже горіла велика ватра, по ставку плавали човники, а біля ставку розлягався веселий сміх, гомоніли пісні. Пізніше „рух" перенісся до клюбу „Веселка". Приявний із своїм інструментом відомий із ювілейної Союзової імпрези в Карнеґі Голл акордоніст п. Шипка „спровокував" своєю музикою те, що у „Веселці" на Союзівці повторено приблизно всі ті вивчені народні танці, які викликували таке велике одушевлення на імпрезі в Карнеґі Голл. Приявні гості не могли намилуватись красою і чаром як українського танцювального мистецтва, так і його виконавців. Тим часом, Союзівка приготовляється до найближчого великого кінця тижня, зв'язаного з „Днем Незалежности". Вагато місць уже замовлених. Приїжджають люди усіх віків та з усіх усюдів, навіть з віддалених стейтів, як Ілиной, Огайо та Мішиґен. Для них усіх управлення „Союзівки приготовляє всі можливі тільки відпочинкові можливості, включно з окремою атракційною культурно-розваговою програмою.

ПЕРЕВЕДЕНО КОНТРОЛЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

ЗА МИНУЛИЙ РІК ВПЛИНУЛО ДО УНФОНДУ ЛИШЕ $117,229.66

Ню Йорк. — Контрольна Комісія Українського Конгресового Комітету у складі пп. Іван Іванчук (голова), Е. Винник, д-р В. Ґалан, Е. Новицький і Е. Рогач — перевела контролю Українського Народного Фонду й Українського Конгресового Комітету за 1953 діловий рік. Ця контроля виказала м. ін., що за час від 17 квітня 1953 до 20 квітня 1954 вплинуло до Народного Фонду від окремих осіб $ 86,879.69, від організацій $ 7,348.39, із загальних збірок на УНФонд $ 11,201.03, на „Писанку" й „Коляду" $ 9,732.29, із збірки „Діти-Дітям" $ 1,650.00, з Шевченківських роковин 220.46 і інші — $ 197.80 — разом $ 117,229.-66. Розходи за той самий час дали $ 84,105.35 (при чому збірку на „Писанку" й „Коляду" передано за попередньою умовою ЗУАДК), так, що залишилось готівки $ 33,-124.31. У контролі самого Українського Конгресового Комітету стверджено прибутки на загальну суму $ 87,030.16 і розходи на $ 81,078.98, так, що залишається готівки $ 5,-951.38.

Помер бувший „діпіст", залишивши $3,000

Міннеаполіс, Мінн. — Щоденник „Міннеаполіс Стар" з 24 червня друкує повідомлення про смерть українського іміґранта Григорія Гуцола, який трагічно згинув минулого тижня, упавши в шахту елевейтора. Журналіст Пол Пресбрі чув, що Гуцол мав заощаджені гроші, яких не могла знайти поліція, коли, після його смерти робила перегляд його мешкання. Під час похорону дехто висловлював підозру, що поліція, мовляв, навмисно не хотіла знайти ці гроші. Пресбрі не повірив цим поголоскам і пішов ще раз пошукати за грішми. Він знайшов 3,000 долярів, завинених в шматі, в стіні коло водотягової рури. Гуцол працював як двірник. В часописі разом із фотом Гуцола вміщена і світлина трьох його доньок, про долю яких ніхто не знає, бо вони залишилися поза залізною заслоною і були вислані на примусову працю після того, як комуністи вбили їхню матір. На похороні Гуцола священик закликав вірних складати свої ощадності в банках, бо інакше можуть їх гроші пропасти. Більша частина грошей Гуцола піде на власність стейту, бо він не залишив тестаменту.

ПЕРЕМИР'Я В ҐВАТЕМАЛІ

ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ І АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ; ЗДА ОБІЦЯЮТЬ ДОПОМОГУ В ЗАМИРЕННІ КРАЇНИ

Ґватемаля. — Ґватемальське радіо повідомило, що заключено перемир'я між урядовими військами і військами полковника Армаса, який 12 днів вів визвольну війну проти прокомуністичного уряду президента Арбенца Ґузмана. До перемир'я дійшло таким способом: впродовж 48 годин прийшло до кількаразової зміни уряду. Президент Ґузман зрезиґнував на руки полковника Діяза, який спочатку сам був єдиною владою, але пізніше покликав собі ще двох полковників, з якими поділився владою. Діяз не хотів миритися з полковником Армасом, і наказав урядовим військам далі боротися з визвольними військами, які Діяз називав „інтрузами". Полковник Армас вислав ультиматум Діязові і грозив летунським бомбардуванням столиці, якщо Діяз не скапітулює. Діяз зрікся влади в користь полковника Ельфеґо Монзона, а сам просив азилю в мехіканській амбасаді. Монзон взяв до уряду ще двох полковників, і негайно погодився заключити перемир'я з командантом визвольної армії полковником Карлосом Кастілло Армасом. Дальші переговори ведуться в Ель Сальвадорі. Полковник Монзон зарядив негайне звільнення політв'язнів та наказав арештувати комуністів. Багато провідних комуністів шукають азилю в чужих амбасадах, головно в мехіканській амбасаді. Два члени недавнього уряду полковника Діяза, і сам Діяз, просили азилю в мехіканській амбасаді. Гадають, що влада полковника Монзона не буде довго тривати, бо після договору з полковником Армасом, треба буде віддати дещо влади і командантові визвольних військ. На думку політичних спостерігачів, полковник Армас гратиме найбільшу ролю в майбутньому уряді Ґватемалі. Уряд ЗДА погодився на те, щоб посередничити в справі замирення в Ґватемалі. Цю свою згоду уряд ЗДА заявив на Раді Організації Американських Держав. Дальші наради в справі упорядкування відносин в Ґватемалі ведуться в республіці Ель Сальвадор. Політичні кола думають, що внаслідок нових подій в Ґватемалі не треба буде скликати наради представників Організації Американських Держав у Ріо де Жанейро 7 липня ц. р., як це було вирішено давніше.

ПОЛКОВНИК МВД ПРО ПІДПІЛЬНИЙ РУХ В СССР І ДЕПОРТАЦІЇ

Мюнхен. — Громадяни Совєтського Союзу і сама совєтська армія допоможуть Заходові у поваленні комуністичного режиму, якщо настане „гаряча війна", на зміну теперішній „холодній", — твердив Григорій Степанович Бурліцький, колишній полковник поліційних частин совєтського міністерства внутрішніх справ (МВД), який в червні мин. року втік був до Західньої Німеччини й тепер зізнавав перед 8-членною комісією, що під проводом конґресмена Керстена переслухує в Европі втікачів з-поза залізної завіси. Бурліцький, як ми вже вчора подавали в „Свободі", признав, що в Україні, на Білорусі і в балтійських державах існує підпільний рух, чи навіть, як він виразно висловився „підпільні армії". Він оповідав докладно про масове примусове переселення поверх мільйона чеченців, карачаївців, калмиків і кримських татар в 1943/44 з їхніх країн далеко на Схід. Уряд СССР офіційно признався до тієї масової депортаційної акції щойно 26 червня 1946 року, але ті депортації стали відомі, коли на совєтських мапах і в статистичних звідомленнях раптом „щезли" дані етнічні групи. Більшість колгоспників, робітників та військовиків і навіть чимала частина членів тайної совєтської поліції є противниками совєтської диктаторської системи і панівної кліки, казав Бурліцький. Тому підсовєтські маси будуть співчувати західнім арміям на випадок війни, під умовою, що ті маси знатимуть, що Захід іде визволяти людей, а не знову їх поневолювати. Бурліцький радив створити чужинецький леґіон з протисовєтським вістрям: він стане, мовляв, маґнетом для дезертирів з червоної армії. Він признав теж, що одним з найкращих способів послабити СССР — зірвати з ним усі дипломатичні й торговельні взаємини.

СПІВПРАЦЯ ВАТИКАНУ З ОН НАД РЕФОРМОЮ КАЛЕНДАРЯ

Рим. — Римська Церква готова співпрацювати з Об'єднаними Націями над реформою теперішнього календаря — заявлено на сторінках офіційного органу Ватикану „Оссерваторе Романо", напередодні 18-ої сесії Економічної і Соціяльної Ради, що відбудеться в Женеві. В обширній статті на сторінках згаданого ватиканського часопису о. Даніель О'Коннелл, ірляндський єзуїт, який є директором ватиканської обсерваторії, стверджує, що не є правдою, начебто Католицька Церква була ворожа всяким календарним реформам з уваги на устійнений нею порядок свят. Він признає, що загальним бажанням віруючих є мати устійнені в календарі тривкі і постійні дні великих церковних свят, як напр., Різдво чи Великдень, і що Церква має право і змогу змінювати свої давніші рішення в таких справах, якщо виявляться поважні причини у змінених відносинах. *Одним з існуючих проєктів календарної реформи є проєкт, піддержуваний Індією, щоб місяць складався з рівної кількости днів, так, щоб можна поділити рік на рівні чотири пори. Останній день в році і день після 30 січня були б „білими днями",* неприналежними до жадного місяця. Тривкість календаря полягала б у тому, що, напр., день 1 січня завжди припадав би на неділю, 2 січня — на понеділок і т. д., а всі свята завжди приходили б у згори визначених тих самих днях. Не є виключене, що вже до Великодня наступного року переведена була б реформа календаря, що її домагаються різні країни.

ДЕМОКРАТИ „ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМІНИ В ВАШИНҐТОНІ" — КАЖЕ СТІВЕНСОН

Спрінґфілд, Ілл. — Бувший демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон, промовляючи на обіді, влаштованім після демократичної конвенції, заявив, що демократи перейняли республіканські кличі з 1952 року і постійно заявляють: „В Вашинґтоні безладдя! Вже час на зміну!" Він твердив, що уряд республіканців такий поділений у своїх думках, що не може довше рядити. „Ніколи, сказав Стівенсон так багатьом і так багато ніхто не обіцяв, і ніколи не треба було так довго чекати на так мало". Республіканці, говорив Стівенсон, приписують собі все, від збалянсування бюджету до „найбільшого проводу від часів Вашинґтона". Бувший кандидат на президента заявив, що стан державних справ такий грізний, що „ми, як демократи, не можемо мати з цього партійного вдоволення", бо „невдачі теперішнього уряду — це невдачі всіх нас". Якщо республіканцям тепер не вдасться, то за це „платитимемо ми, наші приятелі, і ті, що житимуть після нас".

Оппенгаймера не допустять до атомових таємниць

Вашинґтон. — Конґресмен В. Стерлінґ Кол, голова Конґ. Ком. Атом. Енерґії, відчитав Ком. Атом. Енерґії, відчитав в Палаті Репрезентантів рішення Ком. Атомової Енерґії, згідно з яким проф. Дж. Роберт Оппенгаймер і надалі не має доступу до атомових таємниць та не може бути дорадником у справах продукції та використання атомової енерґії. Рішення Комісії запало більшістю голосів 4:1. Три члени комісії голосували проти Оппенгаймера тому, що „очевидні браки в його характері" і тому, що Оппенгаймер занадто дружив в комуністами. Це були такі члени: адмірал Луїс Л. Стравс — голова Комісії, Цукерт. Томас Е. Меррі голосував проти, бо на його думку Оппенгаймер не був вірний урядові і не повинувався наказам уряду. Д-р Генрі Де Вулф Смит голосував в користь Оппенгаймера, заявляючи, що згідно з його переконанням, Оппенгаймер „вповні льояльний" і повинен бути допущений до продовжування своєї праці, бо він не є небезпечний для цієї країни. Після відкинення апеляції д-р Оппенгаймера повною Комісією Атомової Енерґії, він міг би ще апелювати до президента Айзенгавера, але ще не знати, чи буде він це робити.

Домагається віднікотинізувати цигарки

Вашинґтон. — Д-р Е. Кайлер Геммонд, директор статистичних дослідів Американського Товариства для боротьби з пістряком, заявив в інтерв'ю з представником „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт", що тільки усунення нікотини з цигарок може бути помічним кроком до зменшення смертности від курення. Він сказав, що курення спричиняє збільшення випадків смерти не тільки від пістряка легенів, але й від недуг серця. Навіть людина, що має 50 років, повинна покинути курити, бо це вийде їй на здоров'я, „хоч вона довгі роки була сильним курцем" — заявив д-р Геммонд. Він ствердив, що між курцями смертність від пістряка легенів є п'ять разів більша, як між некурцями, і в два рази більша від недуг серця. „Я вірю, сказав цей лікар, що усунення нікотини з цигарок унешкідливить курення краще, як будь-який інший засіб". На його думку, нікотина дуже шкідлива для серця, хоч досі ще не стверджено, яка шкода для серця від одноокису вуглецю.

Відгук Вашинґтонської конференції у світі

В Англії сприйняли спільний комунікат виданий після конференції през. Айзенгавера з прем'єром Черчилем у Вашинґтоні — дуже прихильно. У тому комунікаті англійці добачають ствердження що Англія ніколи не була принципово опозиційна до південно-східнього азійського оборонного пакту, так само, як і ЗДА не є за тим, щоб той пакт створити негайно, без уваги на умовини.

У Франції вдоволені також із висліду Вашинґтонських нарад, бо в оприлюдненому кінцевому повідомленні французький уряд добачає поважне підтримання його в його зусиллях осягнути від комуністів перемир'я в Індо-Китаї. Французи вдоволені теж, що вашинґтонський комунікат не подає точної дати, до якої Франція мусіла б — так чи інакше — поладнати справу західнього пакту Оборонної Спільноти.

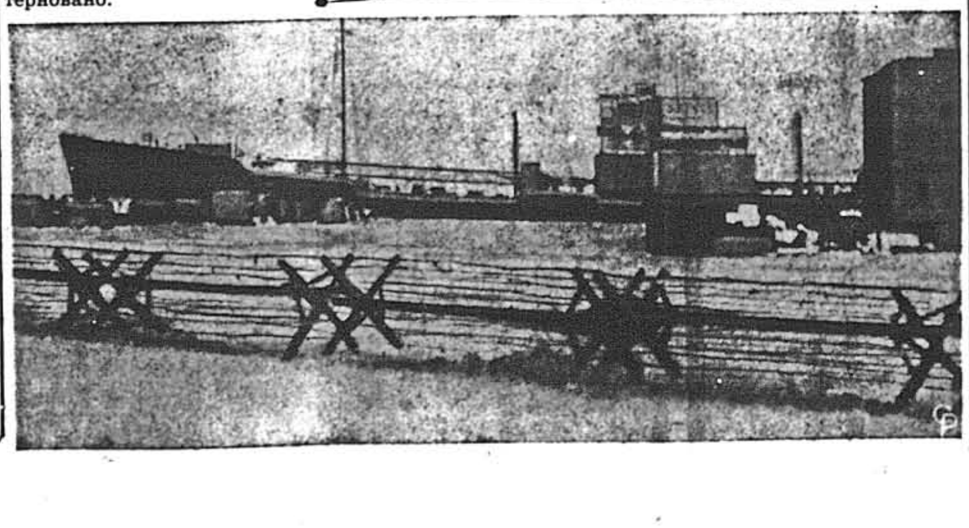
Зате Західня Німеччина дуже невдоволена згаданим повідомленням, бо воно вправді говорить про конечність признати їй суверенність, а проте далі в'яже признання суверенности з західнім пактом Оборонної Спільноти, який в очах більшости німців став уже зовсім нереальним баламутством.

Французи залишають Індо-Китай

Ганой. — Французьке командування оприлюднило комунікат про евакуацію провінції Намдін на південь від Ганою. У практиці вони залишать комуністам третє найбільше місто в обширі дельти Червоної Ріки, Намдін. Газетні відомості кажуть, що приготовляється також евакуація самого 2-мільйонового міста Ганой, де вже завмерло торговельне життя. Здогадуються, що між французами й патріотичними в'єтнамцями дійде до великого напруження, коли в'єтнамці зрозуміють, що Франція покинула В'єтнам на поталу комунізмові. З другого боку вісті з Парижу й Женеви кажуть, що французький уряд стримався з остаточним договоренням з комуністами, поки не дістане повного вияснення становища ЗДА. Комунікат про висліди Вашинґтонської конференції осмілив французький кабінет, який хоче знати, чи ЗДА готові ґарантувати ненарушність Ляосу й Камбоджі і тієї частини В'єтнаму, що не буде передана безпосередньо комуністичному В'єтмінові і що ЗДА готові зробити, коли дійсно комуністи поставлять такі умовини, які були б рівнозначні з капітуляцією і комунізацією всього В'єтнаму.

Совєтський корабель — в націоналістичному „арешті"

Це — совєтський танкер „Туапсе", що його воєнний корабель н а ц і оналістично-китайського уряду Чіянґ Кайшека захопив у Формозькій протоці і перетягнув до порту на Формозі. Москва зчинила була великий шум, оскаржививши спершу безпосередньо ЗДА, що це американський воєнний корабель схопив „Туапсе", а тепер скидаючи вину на ЗДА, бо, мовляв, 7-ма американська фльота охороняє Формозу і під її патронатом „бандити" Чіянґ Кай-шека могли піднести руку на власність СССР. Ґазоліну, що знаходилася на „Туапсе" і була призначена для комуністичного Китаю, як заборонений стратегічний матеріял, сконфісковано, а 52 членів залоги інтерновано.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар армії Стівенс** був присутній на військовій параді в стейті Кензас, де його щиро вітали. Він заявив, що залишиться на своєму пості так довго, як цього захоче президент Айзенгавер.

● **В Каліфорнії** згинув летунмайор Байрон Г. Бесвік, який відбув на фронті 171 бойовий виліт. Він служив при летунстві морської піхоти.

● **Марґарет Труман,** донька бувшого президента, здобула славу як театральна артистка. Недавно вона виступала в Вінґгемптоні в стейті Ню Йорк, де її аж п'ять разів викликали після вистави. Мати відрадила їй переривати виступи, щоб відвідати хворого батька.

● **Об'єднані Сталеві Робітники,** що належать до КІО, уклали умову, згідно з якою дістають 12-центову підвишку за годину праці від Ю. С. Стіл Корпорейшен. Підкреслюють, що умова з цією корпорацією є взірцем умов для всіх інших сталевих корпорацій.

● **Поліційне Бюро Безпеки** повідомляє, що в попередньому тижні число автових катастроф у Ню Йорку зменшилося в порівнянні з тим самим тижнем минулого року. Всіх нещасних випадків було 713 (728); вбиття — 9 (13); поранення — 931 (1,009).

● **Мати бувшого американського вояка Гомера Г. Кокса,** який перебув чотири роки в неволі у Кореї, звернулася до повітового судді з просьбою, щоб суд призначив його на психіятричне дослідження. Кокса мусіла арештувати поліція, бо його поведінка була небезпечна для довкілля.

● **Конґресова Комісія Атомової Енерґії** прийняла законопроєкт про видавання патентів на атомові винаходи невійськового характеру.

● **Голова Сенатської Республіканської Політичної Комісії,** сенатор Гомер Ферґусон, заявив, що якби Об'єднані Нації прийняли за свого члена комуністичний Китай, то ЗДА мусіли б залишити цю світову організацію.

● **Вісім летунів,** які бувши в комуністичній неволі, підписали заяви про те, що ЗДА вели біологічну війну, не могли очиститися від закидів зради на окремій слідчій комісії, складеній з п'ятьох генералів. Їх будуть переслухувати додатково.

● **Демократичний сенатор** Пет МекКарран домагався в Сенаті, щоб ЗДА загострили дипломатичні взаємини з Совєтами і залишили з ними пертрактувати так, як „з іншими державами".

В СВІТІ

● **У Москві,** на вул. Горького 6, був публічний шинок, де продавали лише рекламовану „водку". Після 15 років існування його закрили і відкрили на тому місці продаж — морозива. Совєтська урядова преса широко розписує цю „реформу", як один із доказів боротьби проти надмірного пиятства в Совєтському Союзі.

● **Молотов,** що дістав був телеграму від комуністичного уряду Ґватемалі з просьбою, щоб СССР піддержав справу Ґватемалі на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, відповів телеграфічно: „Совєтський уряд висловлює глибоке співчуття народові Ґватемалі, що боронить свободу і незалежність своєї країни". Справа Ґватемалі в Раді Безпеки все одно двічі провалилась, а за запрошення представника Ґватемале на засідання Ради Безпеки голосував тільки один Царапкін. Тепер, як відомо, роля комуністів у Ґватемалі змінилася і вони масово йдуть до в'язниці.

● **Американсько-євангелицький** проповідник Ґрагам, що тепер проповідує в Західній Німеччині, мав у Дюссельдорфі важкий напад ниркових „колік", і його завезли до шпиталю. За кілька годин він відчув себе настільки краще, що не відкликав заповідженої на другий день проповіді в Західньому Берліні. Його проповіді в Німеччині приваблюють таку саму масу слухачів, як скрізь, де він з'являється.

● **Голуб,** випущений з м. Клявценбах у Зах. Німеччині до Чехії, повернувся з-поза залізної завіси з причепленим до ноги листом непідписаного автора, написаним чеською мовою. Автор просить Радіо „Вільної Европи" і „Голосу Америки" вести далі свої передачі, які, мовляв, допомагають чехам витривати в нинішній важкій ситуації і боротися проти комуністичної влади, хоч ця остання переслідує за слухання цих радіовисилень.

СВОБОДА SVOBODA
українській щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЛУШНЕ ДОМАГАННЯ

„Ульмівка", місячний бюлетень української громади в Новім Ульмі, в Німеччині, вмістив у числі за травень і червень статтю п. н. „Наше домагання до ЗУАДК-у", в якій читаємо таке:

„ЗУАДК'у вже ніхто не зматже з вдячної пам'яти нашої багатотисячної повоєнної еміґрації. Поверх 40 тисяч еміґрантів перейшли через його бюра за океан, — а які суми грошової допомоги, скільки тонн харчів, одягу, скільки медикаментів — цього й не зрахувати! Очевидно ЗУАДК — це тільки інструмент наших заокеанських братів, в першу чергу давніших еміґрантів, і вдячність наша йде на їхній рахунок. Та коло 20 тисяч українських виходців осталися ще далі в Німеччині й Австрії. Тепер знову створилась можливість виеміґрувати в зв'язку з новим еміґраційним законом, ухваленим в ЗДА в 1953 р. ЗУАДК повідомляє, що вже зареєстрував коло 4,000 українців в Европі на виїзд до ЗДА, між ними тільки 2,200 в Німеччині... Тільки 2,200 осіб в Німеччині можуть мати надію на виїзд. Додаймо до того ще пару соток. А що з рештою? Еміґраційний закон їх не хоче..."

Далі читаємо про те, як дістаються до ЗДА різні „генерали, майори, капітани НКВД", чи інші визначні комуністи, яких везуть до Америки літаками і для яких влаштовують пресові конференції, яким дають професорські катедри по університетах і т. п. Одначе в тому самому часі не можуть дістатись до Америки ті, яких ці визначні комуністи колись мучили, не може дістатись та „сіра людина", що примусово належала до профспілки, чи навіть до комсомолу, чи навіть така, що, як „хвора", стала властиво жертвою повоєнного голоду та „чорного ринку". Стаття кінчиться таким закликом: „Ось цією справою повинен ЗУАД-Комітет зараз зайнятись, повинен дати почин до зрушення всієї нашої еміґрації за океаном, до боротьби за зміну такого безглуздого трактування утікачів з-під Совєтів. Якщо ЗУАДК цього не робитиме, то не виконає свого завдання дорешти".

Признаємось, що нам було надзвичайно приємно прочитати цю статтю в українській еміґраційній пресі. Переглядаючи цю пресу за останні місяці, можна б прийти до висновку, що переселенча акція для неї не існує. Це ніби проблема самих американських українців. Тим часом справа мається так, що тільки спільними зусиллями американських українців та европейської еміґрації можна буде збудити тут новий сентимент для цієї акції, бо без цього не дістанемо потрібне число нових ашурансів і завірень праці. На жаль, *нема не тільки ентузіязму, але навіть ширшого* зацікавлення цією проблемою! А прецінь врятувати ще хоч би тільки п'ять тисяч наших скитальців в Европі і допомогти їм дістатись до ЗДА, чи не важливіше від тих небажаних „сенсацій", якими не раз заповнена наша преса, тут і в Европі. Тими тисячами ми зменшили б число потребуючих допомоги в Европі, а одночасно збільшили б в Америці число таких, що влаштувавшись не забували б за залишенців, які не зможуть видістатись з Німеччини, чи Австрії, а вони постійно потребуватимуть допомоги, і то з кожним роком більшої. До того свіжими українськими силами скріпимо наше тутешнє життя!

Все це такі ясні справи, що нема потреби над ними розводитись, бо всі ми їх розуміємо. Але розуміємо в теорії, на папері, в словах і резолюціях, але не — в практиці. Тому, попри „велику політику", Американський Комітет Стівенса, Мюнхенський Інститут Студій СССР і т. п., таки присвятім хоч тепер, тут і в Европі, трохи більше уваги переселенчій акції і даймо змогу ЗУАДКомітетові „виконати своє завдання дорешти", включно з тим додатковим домаганням, яке видвигнула „Ульмівка" і яке є дуже слушне. Отже на віча і збори, а відповідні резолюції з них висилаймо до авторів нового переселенчого закону та до конґресменів і сенаторів, як теж департаменту стейту. Такі резолюції можуть мати у цьому виборчому році деяке значення, а тим самим може бути надія, що в наступному році можуть бути схвалені в новому Конґресі поправки до нового переселенчого закону. В тому напрямі працює ЗУАДКомітет весь час, і то разом з іншими того роду гуманітарними інституціями. Але масова акція, та ще в виборчому році, могла б приєднати для цієї справи багато старих і нових кандидатів на сенаторів та конґресменів. Їхні голоси могли б заважити щойно в наступному році при дебатах та голосуванні над облегшенням вимог нового переселенчого закону. Але скорше дебат про зміну не буде.

За Середземне море Нового Світу

З Оттави сповіщають, що канадійський уряд запросив на найближчий тиждень представників уряду З'єдинених Держав на конференцію для обговорення фінансової участи обидвох країн у побудові морського шляху з Великих Озер через ріку св. Лаврентія до Атлантійського океану. Канадійський міністер закордонних справ, Лестер Б. Пірсон, пригадав у парляменті, що, на підставі порозуміння між ЗДА і Канадою з-перед двох років, Канада може побудувати по своїм боці потрібний для неї водний шлях. Одначе Канада дала тоді запевнення Америці, що зажде з цим пляном, якщо ЗДА схочуть приступити до спільної будови такого шляху. Два місяці тому вашинґтонський Конґрес вирішив приступити до такої спілки з Канадою, схвалюючи законопроєкт сен. Вілі для заснування Розбудовчої Корпорації ріки св. Лаврентія. Частина нового водного шляху, потрібна для сполуки Великих Озер з океаном, переходитиме через територію ЗДА коло Міжнародного Водоспаду (Інтернешенел Репідс), а її побудова обчислена на 300,000,000 дол.

З уваги на можливе недалеке — мабуть упродовж шести років — здійснення цього важливого пляну, заінтересовані бизнесові кола пригадують, що ще в 1862 р. американський президент Авраам Линколн передбачив у Конґресі, що „великий внутрішній обшир, що лежить між Алеґенськими горами на сході, британськими посілостями на півночі, Скелястими горами на заході, бавовниковими рівнинами на півдні... охоплюватиме впродовж 50 років п'ятдесят мільйонів мешканців, якщо такого розвитку не спинить якесь політичне глупство або непорозуміння". Під теперішню пору ця околиця справді охоплює передбачене число мешканців, тобто третину населення ЗДА, а до того приходить ще населення Канади.

Цей обшир названо тепер „арсеналом вільних людей" і „хлібним кошем світу". Р. А. Франк, голова мореплавної спілки „Трансатлантік Лайнс оф ди Ґрейт Лейкс" з осідком у Шікаґо, обмірковуючи можливість розвитку свого підприємства в недалекій майбутності, сказав, що новий водний шлях через ріку св. Лаврентія перетворить Великі Озера на „Середземне море Нового Світу", з якого випливатимуть кораблі із теперішніх пристаней у Шікаґо, Долуті, Милвокі, Дітройті, Толідо, Клівленді й Бофало у найдальші кінці світу. Теперішня торговельна фльота його підприємства має 64 вантажних кораблі малої поємности, одначе після побудови нового каналу поплинуть кораблі поємністю в 10,000 і більше тонн. Вони перевищать торговельний рух, що йде Панамським і Суезьким каналами, бо над Великими Озерами лежить бизнесова імперія, відома з таких промислових багатств, як: 71 відсоток американської сталі, 84 відсотки авт, 61 відсоток машинерії. Довкруги цих озер знаходиться 80 відсотків американської залізної руди, 40 відсотків вугілля й 44 відсотки хемікалій, а на полях і пасовищах продукується дві третині молочних виробів і т. п.

До пристаней над озерами почне прибувати ще залізна руда з Лабрадору, велетенські нововідкриті нафтові багатства з Алберти й уран, що його знайдено в околицях Північного бігуна. Все це разом творить підставу модерної цивілізації, яка зростає з року на рік.

Нічого дивного немає в тому, що підприємливі й винахідливі американські та канадійські кола вже тепер плянують розбудову причалів для приймання таких великих кораблів, як кораблі Кюнарда, Амерікен Експорт Лайнс й ін. Крім того підприємці плянують побудову нових вантажних кораблів для перевозу осіб та заморських продуктів, а також спеціяльних кораблів для туристів. Сподіваються, що новий водний канал притягне 40 відсотків кораблів із заморських країн.

Ці мрії можуть бути здійснені, якщо запляновaна конференція в Оттаві дасть спромогу зорганізувати передбачену фінансову корпорацію з 105,000,000 дол. основного капіталу, при допомозі якого почнеться будова і частини каналу по американському боці між містами Огденбурґ і Сейт Реджіс, у стейті Ню Йорк. Канада твердить, що цього капіталу вже замало, і її представники мабуть зажадають підвищення американської фінансової участи.

Як показує теперішній досвід, запляновані давніше побудови, якщо їх відкладається з року на рік, значно підносять ціну таких робіт. Тому треба передбачати, що й морський шлях рікою св. Лаврентія вимагатиме більших вкладів. Одначе це вже не повинно бути справжньою перепоною для здійснення велетенського проєкту.

Метушня федералістичних тіней

Опинившися в КЦАБ'і ,але вже без субсидій Американського Комітету, що їх ще в першій половині 1953 року одержував КЦАБ, — групка т. зв. українських федералістів (ОУФ, два відлами ОУФ-Демократів, ОУФАнтимарксистів та інші) притихли були, їх лідери перестали видавати всяких „Східняків" та „Українців-Федералістів" і тільки час від часу відмовляли в російській пресі одне одному права називати себе федералістами й очолювати той пресловутий, започаткований деякими російськими еміґраційними організаціями, „український федералістичний рух".

Але ж як тільки Американський Комітет визволення від большевизму опублікував по газетах своє повідомлення про створення т. зв. Ділового Комітету для координації визвольних антибольшевицьких зусиль, федералістичні тіні, викликані з забуття російськими еміґраційними політиками, заметушилися знову. Виникла можливість якихось нових політичних комбінацій, блиснула надія нових „пособій", і федералістичні тіні, під проводом Андрея Дікого, стали до старту.

Вже в березні ц. р. появився на 38 сторінках друкованої чвірки орган очолюваного Діким „Блоку Национaлов (федералистов и непредрешенцев)" „Общее Дело" ч. 3-4, разом надрукованим окремо по-англійськи на 12 сторінках люксусового паперу памфлетом „Американці, за яку справу ви боретеся?" або „Що кожний сенатор, конґресмен і громадський діяч повинен знати про „Незалежну Україну" і проблему російських національностей". В цьому пашквілі спотворено всю українську історію, українські визвольні змагання й оплюгавлено Українську Повстанчу Армію та її боротьбу. Надруковано це все під фірмою не тільки „українців федералістів антимарксистів", але й інших членів „блоку" — білорусів, угрофінів, башкирських татар, азербайджанців, даґестанців, кримських татар і північних кавказців.

В цьому ж числі (3-4) „Общего Дела" надрукована заява Бюра Виконного Комітету „Об'єднання українців федералістів антимарксистів", підписана М. Пасічником, А. Діким та Г. Яценком і узгіднена з головою ревізійної комісії ОУФД (Об'єднання українців федералістів демократів) А. Гордієнком, з якої довідуємося що „ОУФД організаційно, після трьох розколів на протязі двох місяців і втрати субсидії, яку воно одержувало, фактично перестало існувати". За кілька днів — 30 березня ц. р. в „Новому Русском Слові" появилася заява згаданого тількищо Ал. Гордієнка („федераліста" з филадельфійського терену) з осторогою до солідаристів не втручатися у внутрішні справи, як виходить з заяви ОУФА — неіснуючого, „об'єднання українців федералістів демократів", мовляв, солідаристи зазнають у своїх спробах такої ж невдачі, як її зазнали колись Ліґа Б. Ніколаєвського і „народники" Керенського, які теж хотіли підпорядкувати собі „федералістичний рух". У заяві Ал. Гордієнка висловлено теж погрозу в сторону солідаристів, що „всі спроби втручання у внутрішні справи ОУФД не будуть дозволені, будуть перерубані в корені і розкриті". В чому виявилися дотеперішні втручання солідаристів у справи ОУФД — в заяві не сказано.

Щоб якось реактивувати неіснуюче ОУФД, за ініціятивою „федералістів" з Патерсону (Хведора Кубанського, Чижа, Федосенка і Козелецького) і филадельфійського Ал. Гордієнка, вирішено скликати на 9 травня ц. р. „з'їзд українців федералістів демократів" у Ню Йорку. „З'їзд" і відбувся в означений день (в клюбі при церкві Христа Спасителя 51 Іст 121 Стріт). В з'їзді взяло участь, за даними президії, аж 58 делеґатів від 9 відділів ,що існують у п'яти стейтах. На з'їзді вирішено затвердити рішення Виконного Комітету ОУФД з 16 травня 1953 р. про зняття Ф. Богатирчука з становища голови Виконного Комітету ОУФД, про виключення його зі складу ЦК ОУФД і вирішено відновити видавання „Східняка", як органу ОУФД. Крім того, обрано новий Виконний Комітет ОУФД з 9 осіб і головою ревізійної комісії обрано знову одноголосно Ал. Гордієнка. Виконний Комітет одержав наприкінці суворий наказ від з'їзду „вести якнайенерґійнішу пропаґанду для розкриття дезінформації самостійників і різних самозванних „представників" України, які штовхають Америку на погубний шлях розподілу Росії.

Але ще того самого дня, коли відбувався цей грізний з'їзд неіснуючого ОУФД (за словами голови ревізійної комісії), члени богатирчуківського ЦК ОУФД Юрій Мєшалов, Ніколай Максімєнко і Ґріґорій Балабан надрукували в „Новому Русском Слові" відповідь п. Гордієнку, в якій заявляють, що „ОУФД не тільки існує, але й продовжує свою роботу" і навіть відбуває чистку своїх рядів, перереєстровуючи членів і видаючи їм нові партійні квитки...

Трохи згодом — 30 травня 1954 р. — знову ж таки в „Новому Русскому Слові" надруковано листа одного з провідників „українських федералістів" І. Макогона, з якого довідуємося, що ні він, „ні члени Виконного Комітету ОУФД ні члени з групи федералістів у Филаделфії не брали ніякої участи в конференції українських федералістів, яка відбувалася в Ню Йорку" (значить, у з'їзді 9 травня ц. р.). З цього ж листа довідуємося, що Ал. Гордієнко якимось своїм виступом поставив себе поза організацію „українських федералістів"...

Ми процитували цих кілька повідомлень і листів, щоб показати, що являє собою насправді богатирчуківсько-діковський федералістичний рух. Це вже не розгардіяш, але повна „нерозбериха", в якій годі встановити, хто, куди і чого. За нашим бо підрахунком існує вже три „об'єднання" самих тільки „федералістів демократів" (не враховуючи до них антимарксистів та лапківців), з яких кожне відмовляє другому не тільки права на репрезентацію федералістичного руху, але й на саме існування.

І тому вже цілком сміховинним виглядає повідомлення Виконного Комітету ОУФ-Демократів, „обраного" на „з'їзді" 9 травня в Ню Йорку про те, що в другій половині червня в Патерсоні відбулося його поширене засідання, на якому „рішено увійти до КЦАБ'у і до Американського Комітету визволення від большевизму" і на якому доручено президії Виконного Комітету ОУФД вести переговори „по некоторим пунктам соглашения" (з Американським Комітетом).

Федералістичним тіням хочеться доконче, коли не попасти до створеного Американським Комітетом „Ділового Комітету", то хоч могти знову одержувати від цього ж комітету субсидії і видавати далі свої „Східняки", або, як це сказано в одному з їх рішень, „содействовать правильному освєдомленію русской і американской печаті об Украінє, разоблачая лживиє утверждения сепаратістов".

І дуже можливо, що репрезентанти цієї федералістичної „нерозберихи" опиняться незабаром знову в патронованому адм. Стівенсом „Діловому Комітеті", як опинилися були вони минулого року в КЦАБ'і.

Н. В.

87-мі роковини постання Канади

Якщо б поодинокі країни відзначали роковини постання так, як люди відзначають дні своїх уродин, та ще й з „уродиновим тортом", то цього року Канада мала б на своєму торті 87 свічок. Бо 1-го липня ц. р. Канада матиме 87 років. Більшість европейських країн означує свій вік століттями, азійські країни та країни Середнього Сходу — тисячами років, а Канада все ще перебуває, так сказати б, у своїх юних літах і є молодша від деяких своїх мешканців.

День „народження" Канади називають „Домініон Дей", бо саме 1-го липня 1687 р., постановами Акту Британської Північної Америки, схваленої парляментом Великобританії, об'єдналися різні існуючі тоді на території Британської Північної Америки провінції в одну „домінію — від океану до океану". Отже Канада постала у висліді еволюції під володінням Британської Корони, а не так як З'єдинені Держави Америки, що творилися в огні революції проти неї. На початку 19-го століття були деякі, відносно невеликі, повстання проти законної влади в Канаді, коли то колоністи запалювалися націоналістичними почуттями і поривалися до творення самобутньої держави. Однак у загальному розвиток був, якщо вже не спокійний, то принаймні упорядкований.

До речі, нагальний розвиток молодого ґіганта на південь від кордону Канади — ЗДА — в 19-му столітті фактично приспішив рух Канади в напрямі державности. Тоді навіть далекий Лондон усвідомив собі факт, що американці в їхньому швидкому поході на відкриті терени Заходу загрожували перейняти в своє посідання землі, які були все ще тільки невиразно зазначені як британська посілість.

Так канадійці під проводом Джана А. МекДоналда об'єднали в одну конфедерацію провінції, з яких деякі не дуже то прихильно ставилися до самого проєкту конфедерації. Щоб притягнути до цієї конфедерації Британську Колюмбію, приобіцяно їй збудувати трансканадійську залізницю „від океану до океану", Нюфавнленд і острів Принца Едварда виступили з групи провінцій, які висували ідею конфедерації, але чотири інші: Нова Скотія, Ню Бронсвік, Онтаріо та Квебек таки об'єдналися під одним федеральним урядом. Вони залишили „відкриті двері" іншим провінціям для вступу до конфедерації. І вони це згодом зробили, хоча провінції Нюфавнленд забрало 80 років часу, щоб врешті змінити свою думку і приступити до конфедерації у 1947 році. Манітоба стала провінцією канадійської конфедерації у 1870 р. Рік пізніше сформовано Британську Колюмбію. У 1873 р. острів Принца Едварда повернувся до грона сконфедерованих провінцій, а 1905 р. тули приєдналися нові прерійні провінції — Саскачеван і Альберта.

Доналд Крейтон, професор історії в Торонтському університеті у своїй книжці „Джан А. МекДоналд — *молодий політик*" дає такий опис першого Дня Домінії:

„Було саме полудне, — пише він, — коли в усіх чотирьох провінціях відбувалися військові паради й перегляди... В більших містах як Галіфакс, Квебек і Монтреал, де були імперіяльні військові залоги, реґулярні вояки давали професійний показ військових вправ; у Торонті... продавці содової води, морозива та солодощів втішалися знаменитим попитом на свої товари, військові відділи маршували, виконували вправи і зводили показові битви... Коло 9-ої год. ввечорі будинки у цілій Канаді засяніли ілюмінаціями... розпочалися феєрверкові вогні та ігри; а згодом, одночасно в усіх чотирьох провінціях, темряву ночі розірвала експльозія кольорових світел, „римські свічки" засяніли вгорі, а ракети прошуміли ген під небеса... В Оттаві... будинки парляменту були ілюміновані. Їхні контури сміливо зарисовувалися на тлі неба; далеко поза ними, заховані в темряві хребти Лорентійських узгір'їв простягалися ген далеко миля за милею в напрямі північного заходу."

Так народилася нова держава.

„Канадійська Сцена"

ЗАКІНЧЕНО ПРИЙМАТИ КОНКУРСОВІ СТАТТІ ДО РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ

Ню Йорк. — З днем 1 липня минув термін, що його Американський Комітет для визволення від большевизму визначив для присилання статтей, за розписаним конкурсом, на тему „Теоретичні підвалини большевизму: Марксизм — Ленінізм — Сталінізм". Названий Комітет повідомляє, що негайно від 2 липня почне перечитувати всі прислані на конкурс статті і що наприкінці липня чи з початком серпня буде проголошений вислід конкурсу, який визначував $500 нагороди за найкращу статтю. Будуть проголошені теж прізвища авторів також інших статтей, що будуть прийняті до передачі в Радіо Визволення за звичайною нормою гонорарія.

Б. Ржепецький

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЛИСТИ

III. Гаваї

(2)

Вас минають люди різних рас. Заходите до склепу і за ладою бачите представників щонайменше двох-трьох народів. Сидите в їдальні — навколо цілий антропологічний музей. Вдень особливо багато жінок — тисячі японок, китайок, корейок. Начебто ви були в Азії. Безліч смаглявих, шоколядових облич — це філіппінки ,а також різні мішані раси. Розмірно рідко здибаєте жінок, що цілком відрізняються від інших: подовгасті голови, доволі повні фіґури, пробивається природня ґрація, довгі пальці й колір шкіри — щось поміж кавою й шоколядою. Це — правдиві гавайки, представниці полінезійської раси, що колись була господарем на цих островах, а тепер стала меншістю.

[illegible] зустрінете й представників [illegible] гавайської раси", як тут нас називають...

Народну ношу зустрінете дуже рідко — і то в старших жінок; молодь вже „европейська" звиду, з обов'язковими окулярами американського типу.

Ще більше вражає — надзвичайна привітність усіх цих людей. На кожному лиці бачите приязну усмішку, очі дивляться на вас лагідно. Коли про щось запитаєте, дістанете охочу відповідь, а в додаток — прихильну усмішку, начеб запрошували вас не забувати про їхнє місто, відвідати знов...

Мимоволі задумуєтеся — *де є джерело цієї привітности? Чи це залишки від давніх часів, коли гавайці вражали білих людей своєю надзвичайною гостинністю? Але ж гавайців залишилося вже так мало...*

Чи є вплив східньої культури, китайсько-японського виховання й „тренінґу" — бути усміхненим і не виявляти свого горя й турботи? Чи це є витвір співжиття й взаємного впливу різних народів?

А може сонце тут так зогріває серця людей, що вони променюють усмішкою?

Що б то не було, але до всіх окреслень, якими всі обділюють Гаваї, треба додати одно: це — острови приязних людей.

На вулицях майже всі піхурі (найменше 90%) без капелюхів; більшість жінок має квіти в зачісках. Чоловіки парадують здебільша в різнокольорових сорочках, що звуть їх тут теж „алога".

Ви шукаєте за минувшиною, за пам'ятками давнини. Але тут їх не багато. Зв'язують це новочасне місто з минувшиною переважно старі храми: римо-католицька катедра на місці збудованої в 1828 р. французькими місіонерами каплиці; протестантська унійна церква — на місці збудованої в 1820 р. першими місіонерами; Кавасаґао Церква з 1841 р. — це Вестмінстерське Абба тство Гавайського Королівства — тут королі коронувалися й тут їх ховали; єпископальна катедра з 1862 р., ще кілька будинків... До новіших храмів треба додати — мормонський Табернакумум, багато східніх — буддійських, шинтоїстських і ін. Є своєрідна „Церква Роздоріжжя", що згромаджує переважно, молодшу ґенерацію", яка відпала від буддизму й шинтоїзму, а не вступила до жадної з існуючих церковних громад.

Це були перші враження від міста, про яке говорять: зобач Неаполь і вмирай, зобач Гонолюлю і живи...

Місто, що було політичним і культурним осередком полінезійців, народу зі старою своєрідною культурою, який прийшов на ці острови в такий дивний спосіб...

Місто, в якому шукаєте слідів тієї своєрідної культури, свого власного стилю й характеру. Але знайдете слідів минулого не багато, і то найбільше — в музеї...

Це теж цілком американське місто, а місцеві мешканці ,що здибаєте їх скрізь, це вже — не романтичні мешканці „островів краси, пісень, танків і квітів", а цілком „західні", „европеїзовані" люди.

Велика мішанина рас, народів. Недарма Гаваї називають „котлом, де відбувається перемішування рас".

2. Ананас — то дивний овоч

Колюмб уже в 1493 р. знайшов ананаси в Західній Індії, куди вони були привезені десь з Південної Америки, ймовірно — з Бразилії. Вони тоді ж дістали назву „Короля Овочів".

Коли почали вирощувати ананаси на Гаваях — точно невідомо; перші спроби були зроблені на початку минулого століття, але не мали успіхів аж до 1822 р., коли англієць Кідвелл спровадив 1,000 паростків з Джемейки й розпочав розводити на комерційних підставах; овочі вивозили до Каліфорнії...

Історію ананасового промислу розпочав властиво І. Долл, урядивши в 1903 році першу фабрику, яка того ж року випродукувала... 1893 скриньки ананасових консервів. Сьогодня ця нова галузь продукції становить 75% загальної світової продукції ананасів і покриває понад 80% потреб американського ринку. Плянтації ананасів займають тепер площу 73,000 акрів і дають працю 9,000—10,000 робітникам, а від липня до вересня — понад 22,000! На сезон збирання ананасів відбувається своєрідна „мобілізація" робітників: працюють старші учні шкіл, „позичають" робітників з цукрових плянтацій...

Продукція ананасових фабрик становить тепер близько 14 млн скринь ананасів і 10 млн. скринь джусу — разом півбільйона кан вартости 100 млн. долярів.

Ананасовий промисел вийшов на друге місце після цукрового, який становить головне багатство Гаваїв, а одночасно ананаси не роблять конкуренції цукровій тростині. Бо вони ростуть на сухих ґрунтах, непридатних для тростини, що перед тим були маловикористовуваними пасовищами або просто пустирями.

**

„Ананасова башта" показує дорогу найбільшої „Гавайської Ананасової Компанії", заснованої І. Доллом. В минулому році вона відсвяткувала піввіку свого існування. Компанія перереблює близько 40% загальної продукції Гаваїв.

Охоче показують фабрику, обділюють інформаційними матеріялами, пояснюють. Для цього приділено кількох спеціяльних урядовців, спеціяльну інформаційну велику залю...

Перед оглядинами фабрики пояснюють працю на ананасових плянтаціях. Ніщо не дається легко, навіть на „щасливих" Гавайських островах. Той дивний овоч розмножується не насінням, а паростками. Поле приготовляється, як для збіжжя. Опісля великими машинами розстелюють на певних відступах смуги спеціяльно спрепарованого чорного паперу, подібного до того, що, криють дахи. Папір затримує вологість та теплоту землі й заглушає бур'яни. „Плянтери" пробивають в папері дірки й садять паростки: 15-18 тисяч на акрі. Щороку компанія висаджує на своїх плянтаціях понад 80 мільйонів паростків. Минає 15 місяців — і рослина викидає бруньки, розцвітає 10-15 квітами. Кожна квітка цвіте лише один день. Овочі дозрівають за 18—22 місяці. Дозрілі овочі вибирають і кладуть на збиральні машини з конваєрами, які наповнюють кількатонові скрині, що їх вантажні авта перевозять до фабрики. Паростки дають ще раз овоч, — і по чотирьох роках поле приготовляють до нового садження.

А в міжчасі — безперестанна боротьба зі шкідниками, обприскування проти шкідників, поливання — знов таки найбільшими в світі машинами, що мають з кожного боку довжелезні рукави. Така машина за 8 годин поливає 12 акрів...

Входимо до фабрики, — вона займає разом зі складами площу 37½ акрів...

Віктор Приходько

МОМЕНТ З ПІДПИСАННЯ ВАРШАВСЬКОГО ДОГОВОРУ

(Спогад)

(2)

Розуміється, ми, місцева українська адміністрація, не могли нечинно на те дивитись. Міністер І. І. Огієнко, що виконував уряд Головноуповноваженого Уряду Української Народної Республіки на ті терени, увесь час енергійно інтервенював в тих справах перед місцевою польською владою в Кам'янці-Подільському і писав доклади чинникам Уряду УНР, що перебували у Варшаві, а також Головному Отаманові С. Петлюрі. Як губерніяльний комісар і голова Губерніяльної Народньої (Земської) Управи, я зі свого боку, так само рапортував Панові Головному Отаманові та окремим міністром УНР у Варшаві про самоуправство і нельояльність польських місцевих чинників.

Метою цих листів і навіть спеціяльних кур'єрів до Варшави було, — щоб наші чинники звернули на все належну увагу польських вищих урядів, до Пілсудського включно.

Одначе, — як добре пригадую, — наші апелі рішального успіху не мали. Навпаки, якось делікатно було дано до зрозуміння, що скарги на ці „дрібні" випадки у Кам'янці можуть утруднити та закаламутити переговори у Варшаві, — переговори загальнодержавного значення. — тому треба менше нервуватись і — терпіти. Мовляв, по підписанні договору все піде інакше.

Так чи інакше, переговори у Варшаві посувались наперед. Одначе, треба зазначити, що українську політику на той час провадила не тільки українська делеґація у Варшаві, але й на території України, а саме — в Кам'янці-Подільському, існував орган української політики. Це був, так званий Національно Державний Союз. Цей Союз був організацією чисто громадською, без будь-яких прав державної установи чи парляменту, але, фактично, в тих обставинах, це був, так би мовити, неофіційний орган громадської опінії, своєрідний парлямент.

Входили до нього представники (чи просто члени) окремих політичних партій та громадських організацій, а також, оскільки не помиляюсь, і деякі особи персонально. Не знаю, чи існує і чи зафіксований десь в літературі персональний склад цього „громадського парляменту", щождо себе, то мушу з жалем констатувати, що із загальної кількости в 25 чи 30 членів Союзу, в моїй пам'яті задержалось лише дуже мало імен. Отже, від партії соціялістів-революціонерів до Союзу входили — бувший прем'єр Уряду УНР за часів Центральної Ради інженер Всеволод Голубович і був. міністер освіти Никифор Григоріїв, від соціял-демократів — проф. Віктор Злотчанський, від радикальних демократів (наддніпрянська партія старших укр. діячів) — бувший державний секретар, адвокат — Михайло Корчинський; від Подільської Губерніяльної Народної Управи — інженер, згодом міністер внутрішніх справ на еміґрації — Олекса Морозовський та автор цих рядків, від міста Кам'янця — міський голова — Іван Кобза, від Українського Державного Університету — проф. В. Біднов, від Союзу Українок (чи також від Університету) — проф. Софія Русова і від галичан, — не пам'ятаю від якої організації — д-р Степан Баран, — недавно померлий прем'єр Уряду УНР. Головою Союзу був Михайло Корчинський, а видатну ролю в Союзі відігравав молодий ще тоді й енергійний — д-р Степан Баран.

Розуміється, переговори у Варшаві займали перше місце в міркуваннях та дебатах Національно Державного Союзу. Та воно було й натурально: Кам'янець-Подільський, — останнє столичне місто України, — з цілою державною організацією, людьми й державним апаратом, знаходився у так званому „чотирикутнику смерти", мов у обсадженій фортеці, і всі думки людей, а тим більше хоч трохи політично відповідальних, були спрямовані в один бік: який вихід знайти із того скрутного, просто трагічного, положення, в якому опинилась українська державність? Правда, Союз реаґував і на внутрішні політичні події, — головно ж на те свавільство, якого допускалися представники польської цивільної та військової влади (переважно — польський командант міста Кам'янця — Оцеткевич), але, — повторюю, головною темою — за і проти — були перспективи і можливості нашої політичної та військової співпраці з Річю Посполитою Польською.

Аж, нарешті, в місяцях лютому — березні 1920 року почали просякати до Кам'янця чутки й відомості, що переговори у Варшаві набирають певних конкретних форм. Засадничо, можливість і навіть крайня потреба військового Союзу України з Польщею була усталена. Хоч проти того рішуче повставали польські народові демократи („ендеція"), але Начальник Держави Юзеф Пілсудський, як головний командант польських військ, з погляду військового і загальнополітичного, уважав такий Союз за потрібний і бажаний. Одначе, була одна передумова: в справі Галичини українська політика мусить відмовитись від будь-якої активности в розумінні прилучення Західньої України до Наддніпрянщини. Мусить задержати, висловлюючись дипломатичною мовою, дезінтересман, безінтересовність. До нас доходили чутки, що на цій точці у Варшаві відбувались великі бої, що українська делеґація, в якій були й галичани, виявляла в цім питанні велику неуступність, але вона натрапляла на таку ж рішучу поставу поляків. Зокрема Пілсудський, помимо власних поглядів, був в'язаний і тероризований народовими демократами — „ендецією", які взагалі були проти будь-якого союзу з Україною, що, в їх очах взагалі не існувала.

Так чи інакше, українська делеґація внутрішньо прийшла до висновку, що без цієї уступки до Союзу не дійде і, хоч-не-хоч, на нього треба буде погодитись. В кожному разі при сучасному стані речей...

Але як до цього поставиться громадська опінія, що думають про цю справу люди на Україні, хоча б в тому, з усіх боків оточеному, чотирокутнику смерти?

І ось в цій справі приїхав до Кам'янця голова дипломатичної делеґації, що переводила переговори з поляками і він-же — міністер закордонних справ УНР — Андрій Миколайович Лівицький.

(Закінчення буде).

ДО ЗУСТРІЧІ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ В ТОРОНТО

Лише кілька днів ділить нас від Першої Зустрічі Українських Мистців Америки й Канади з громадянством. В Торонті у днях 3—5 липня 1954 р. з'їдуться з цілої Північної Америки всі, що працюють у ділянці рідної культури, щоб у своєрідному своєму парляменті, обміркувавши сучасний стан українського мистецтва, винести протест проти тієї вакханалії, яку справляє московсько-комуністичний окупант на Україні, зокрема тепер, з нагоди 300-ліття Переяславського договору. Сесія Мистців у програмі Зустрічі, на якій цей протест буде у формі Декларації Мистців прочитаний, схвалений та підписаний всіми приявними творцями і діячами української культури, набирає отак форми чисто політичної події великого значення. Все інше, що є у програмі, —це тільки доповнення та ілюстрація до того протесту.

Хтось сказав правильно, що культура нації — це сама нація і упадок першої — це смерть нації. Українська історія підтвердила цю істину сотні разів: були часи, коли політично нас змітали з історичної сцени і завжди завдяки віковічній, глибокій та незнищеній культурі ми верталися на цю сцену та оце на наших очах не дозволяємо вже себе з неї зіпхнути.

В тих умовинах не дивно, що найбільший наш ворог — комуністична Москва — зосереджує свій концентричний наступ якраз на відтинку української культури і що цю культуру, у всіх її формах, намагається вона запрягти у віз своєї пропаґанди і поруч своїх офіційних представників висилає на підбій світової думки теж „українські" культурні ансамблі, мовляв, у нас ця культура розвивається і цвіте, а раз цвіте, — то завдяки „возз'єднаній" з Москвою „українській державі". Але поруч тих, Москвою висланих, „амбасадорів" у вільному світі живуть і працюють ще інші, справжні, амбасадори української культури і через неї — амбасадори України. Добилися вони у вільний світ різними, не раз неймовірно важкими і навіть кров'ю окропленими шляхами, але незламані духом і в твердих умовинах продовжують свою творчу працю в українській культурі, — тій неспльамленій, незганьбленій і невикривленій московським окупантом. Праця цього недобитого і недострілянного леґіону — найстрашніша Москві, бо цей леґіон говорить вільною мовою, у вільному світі, з власного кривавого досвіду і правдою — і такої мови світ не може не чути. Світ чує її щораз голосніше, і вона добуває серце за серцем, перехиляючи навіть найбільших скептиків та наївних на наш бік. Ми є свідками, як ця мова все грімкіше стукає в двері політиків і керманичів світу, домагаючись найпростішої правди та справедливости для України: вільного життя українського народу у своїй Українській Державі.

Мистці з'їдяться, щоб перевірити свою працю, приглянутись своїм лавам, відмітити свої недотягнення і стати ще міцніше один коло одного у своїй великій службі. Вони хочуть поширити і поглибити свою працю створенням Світової Асоціяції Українських Мистців, проєкт якої буде на обрадах Сесії Мистців; вони вірять, що їх Зустріч заставить їх ще краще працювати і ще більше зосередить коло себе все українство вільного світу для спільного змагання за Велику Справу.

Вони вірять теж, що вільна Америка і вільна Канада, в яких вони живуть і працюють, допоможуть їм на цьому шляху, бо справа культури, як і справа волі — неподільна справа, а їх боротьба з московським большевизмом, це тільки один відтинок світового фронту проти нього. На цім, своїм відтинку, українські мистці хочуть бути міцними, твердими і неуступними воявками найвищих ідеалів людства — Краси і Волі.

Анатоль Курдидик.

Наші фахові кадри

Панна Лідія Марта Марків закінчила з повним успіхом свої чотирирічні студії хемії в одному з відомих кращих католицьких каледжів у ЗДА, Сейнт Мери'с Каледж, Норт Дейм, Індіяна, й дня 5 червня 1954 р. одержала диплом „бечелор оф сайєнс ін кемистрі".

Лідія Марта Марків

Лідія приїхала до ЗДА із скитальщини разом із своїми батьками, суддею Володимиром Марків і Марією з Тустановських, в 1948 р. Вона народжена у Львові, дитячі роки провела у Перемишлі, а в Вайройті закінчила 5-ту гімназійку. По приїзді до ЗДА вступила до „джюнійор" кляси Академії Сестер Василіянок у Факс Чейз, Па., а по закінченні цієї Академії одержала повну стипендію (оплата за навчання, прохарчування і помешкання у пречудному „кемпусі") в Ст. Мери'с Каледжі — через Нешенел Кетолик Велфер Конференс. Будучи найкращою студенткою хемії у її клясі, Лідія одержала цю стипендію впродовж усього чотирирічного терміну навчання.

Лідія Марків — це перша українська абсольвентка цього каледжу. Своїм успіхом, прикладною поведінкою, товариськістю та інформаціями про свою Батьківщину в студентській газеті „Ст. Мери'с Статік", Лідія дала добрий початок для своїх українських наступниць.

Родина Лідії належить до 204-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку. Хоч Лідія вже одержала фахову працю в Ню Йорку, вона задумує продовжувати студії і поглибити своє фахове знання.

З УСПІХІВ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ

Нюарк, Н. Дж. — Як в більшості американських шкіл, так само у „Вест Сайд Гай-Скул" в Нюарку, в стейті Ню Джерзі, українські учні належать своїми осягами в науці і своєю поведінкою до найкращих. Виразним доказом цього є програма шкільного концерту, влаштованого на закінчення шкільного року: у школі, що має 304 учнів, на 5 виконавців програми — 3 було українців: Р. Кузів, внук пастора В. Кузева, Марія Лісоцька і Глорія Семанюк.

ДИСКУСІЯ ПРО НАРОДОВБИВСТВО

10 червня ц. р. Джорджтавнський університет уладив був у рямцях своєї радіо — і телевізійної програми надзвичайно цікаву „публічну дискусію" над питанням народовбивства чи пак конвенцією Об'єднаних Націй проти народовбивства. У тій дискусії взяли участь проф. Р. Лемкін, автор згаданої конвенції, д-р Дж. Фінч, викладач права, із школи закордонної служби у Джорджтавнському університеті, і професор Лев Добрянський, голова УКК, професор того ж університету. Т. зв. посередником, себто насправді керівником дискусії був Метью Воррен.

Два вищеназвані чільні правники, п. п. Лемкін і Фінч, пояснювали, що це таке народовбивство: масове вбивство, масове винищування етнічних, расових або релігійних груп. Проф. Лемкін пояснив що конвенцію про народовбиство ратифікували 44 держави з населенням, що становить половину людства. Коли той, що ту конвенцію ратифікував, її не дотримується, то він допускається міжнародного злочину і є за нього відповідальний перед світом. Д-р Фінч стояв на становищі, що та конвенція діє „автоматично", себто стає для держав законом без конечности приймання даною державою окремого закону. Зате він звернув увагу на дуже цікаву подробицю, а саме, що в тій конвенції не говориться про винищування „політичних груп", а лиш етнічних, расових, клясових і релігійних. Ото ж Совєтська Росія не винищує „кулаків", як соціяльної верстви, тільки, як політичних шкідників держави і так само робити це у відношенні до жидів, католиків чи протестантів, та взагалі до всіх, що винищує масово і допускається фактично народовбивства. Але конвенція ОН через нещасливе формулювання стала ненароком наче плащиком для совєтської ідеології: боротьби з „ворогами держави" чи „ворогами режиму". Професор Лемкін не погоджувався з ним, впевняючи, що сама конвенція ще не може стати законом, а треба ще окремого внутрішнього закону для того, щоб та конвенція зобов'язувала державу, і в цьому власність є причина, що ЗДА досі не ратифікували конвенції: мовляв, конституція ЗДА є така суперечна всякому народовбивству, що приймати ще окремий закон проти нього — зайва річ. Знову ж професор Добрянський займався найбільше політичною сторінкою конвенції і практикою народовбивства в СССР. Він наводив довгу низку конкретних прикладів про плянове винищування цілих етнічних, релігійних і суспільних груп і верств в Совєтському Союзі, звертаючи між іншим увагу на пляново організований голод в Україні 1933 р. Проф. Добрянський не погоджувався теж, наче б конвенція ОН давала формальне право Совєтам обходити її і далі винищувати народи чи окремі верстви і колективи під покришкою, що це „політичні вороги". Він вказував на конечність, щоб Америка зберігала моральний провід у світі і щоб боролася проти таких злочинів, як масове вбивання і переслідування людей.

Ціла дискусія була надзвичайно цікава й повчальна, бо це був не тільки теоретичний науковий виклад, але й інформаційний нарис із пригадкою історичних явищ народовбивства, як старі часи на Далекому Сході, а в нових часах німецьке зорганізоване винищування цілих етнічних і інших груп за Гітлера. Проф. Добрянський підкреслив м. і., що народовбивство у практиці є нерозлучне з тоталітарним режимом.

ПРО КАМПАНІЮ ОСВОЄННЯ ЦІЛИННИХ ЗЕМЕЛЬ СССР

Нема такого дня, щоб совєтське радіо і преса не згадали про перебіг вербування молоді для освоєння цілинних земель в Сибіру, Казахстані та інших непридатних для сільського господарства районах СССР. Нікіта Хрущов на сесії Верховного Совєту СССР заявив, що „освоєння 13-ти мільйонів гектарів цілинних земель допоможе забезпечити зростаючі потреби населення в хлібові". Московські гнобителі щораз змінюють мотивування невпинного наступу на життєві права працюючих, намагаючись змусити робітників і селян гнути спину в колгоспному ярмі та в державній фабриці. Сталін, бувало, говорив, що вкінці другої п'ятирічки в Совєтському Союзі буде побудований соціялізм, він обіцяв зробити колгоспників заможними. Маленков, Мікоян, Хрущов обіцяють лише нагодувати хлібом голодне населення СССР, і в 1954 році, коли Совєтський Союз „переходить від соціялізму до комунізму".

Ми залишимо голословні заяви совєтських лідерів і галасливі балачки совєтського радіо та преси і приглянемось як же на ділі, в житті здійснюється кампанія освоєння цілинних земель. Не треба забувати, що ні в Сибіру, ні в Казахстані вже не залишилося цілинних земель, придатних для хліборобства. Залишились голі пустелі, піски, на яких не може рости ніяка рослинність. На цих землях не знайдете навіть казахів - кочовиків, бо там немає ніякої поживи для їх верблюдів та кіз. В 1928 та 1934 роках совєтська влада вже пробувала освоїти Кулундинський степ Казахстану, заводячи на так званих цілинних землях зернові радгоспи. Що ж з того вийшло? Через один - два роки нікого в цих пустинях не залишилось — сильніші втекли, а слабших навіки земля прийняла, бо до найближчої залізниці було 400-500 кілометрів. Біда в тому, що у цій т. зв., цілинній землі зовсім немає води. Улітку дощ скропить землю раз на кілька місяців. Навкруги, скільки оком кинеш — миршаві кущики диких бур'янів, віддалені один від одного на кілька метрів, а між ними — гола порепана земля. Взимку снігу майже немає. А якщо сніг часом і випаде, то страшенні вітри, які не вгавають там цілими тижнями, змітають його геть. Морози досягають п'ятдесяти ступнів. Були випадки, що в радгоспах цих районів після таких вітрів не залишилось і сліду від верхнього шару ґрунту. Такі умовини були причиною того, що люди гинули, або тікали, бо не вистачало води навіть для пиття. Лише інженерно - технічному персоналові та дітям видавали по два літри гнилої води, яку довозили здалека. Решта робітників, одержуючи лише чверть літри такої води, мусіли пити солоно-гірку воду з озір та артезіянських колодязів. Ця вода спричинила хвороби шлунку. В той час головною їжею „освоювачів диких степів" була соя, чумиза і часом варена пшениця.

В таких умовинах відбувалося завоювання природи двадцяти п'ять років тому. А про те, як відбувається опанування цілинних земель тепер, розказує якась Ґаліна Ніколаєвна на сторінках „Ізвєстій" за 14-те травня цього року. У своєму нарисі під заголовком „В Кулунде", вона пише: „Польовий табір четвертого відділу зернорадгоспу розташований в старих глиняних будинках. В перші дні тут не було ні ліжок, ні матраців. На поспішно зроблених нарах, замість матраців, лежали снопи сухого комишу. Комсомольці назвали такі постелі „Шумів комиш". Розповідаючи далі про умовини праці новосельців в кулундинських степах, Ґаліна Ніколаєвна зазначає, що ця бриґада не мала ні польового табору, ні водовоза, ні возів, ні бочки, ні кухні, ні кухарки, ні сторожа. Механізатори споживали сухі продукти, жили окрайцем хліба, навіть води не вистачало".

Чи можна припускати, що в Совєтському Союзі знайдеться багато бажаючих добровільно запроторити себе в такі умовини, які скоріше нагадують висилку, ніж вільний труд на добро так званої „родіни"? Вербування на роботу в неосвоєних районах СССР відбувається за так званим „добровільно - примусовим" принципом. За цим принципом організується соцзмагання, нав'язується селянам та робітникам ударництво, реалізуються позики, за цим принципом заводилось колгоспно-панщизняне рабство, проводяться демонстрації, мітинґи, на цьому принципі побудована вся тоталітарна совєтська система. Не їдуть на Сибір, в Казахстан, на Урал чи Поволжя сини і дочки різних секретарів обкомів, голів облвиконкомів, головних інженерів, директорів МТС, фабрик та заводів. Якщо хтось з них і поїде то в ролі наглядачів-інструкторів.

Трудно припустити, щоб совєтський уряд кампанією освоєння цілинних земель міг розв'язати труднощі постачання населення харчами та товарами широкого вжитку. Ця кампанія, звичайно допоможе комуністам позбутися небажаних елементів, так само як в роки колективізації кампанія „ліквідації куркуля як класи", перетворила селян у безправних рабів колгоспної панщини.

(„Голос Канади")

ЗА ПОШИРЕННЯМ ЗАКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ

Вашингтон. — Демократичні сенатори нарікають на те, що уряд не зробив досі нічого, щоб поширити закордонну торгівлю ЗДА, а червоний Китай і інші комуністичні країни захопили тим часом міжнародні ринки, які колись належали американцям. Таку скаргу піднесли сенатори Алберт Ґор і Дж. Вільям Фулбрайт під час дискусії над відновленням взаємного торговельного договору принаймні на один рік. Обидва сенатори належать до тих 23 сенаторів, які вимагають продовжити на три роки взаємний торговельний договір з чужими країнами та надати президентові привілеї зменшувати торговельні тарифи за відповідні концесії від чужих держав. Сенатори нарікають, що уряд не зумів досі усунути торговельні бар'єри між ЗДА та іншими вільними державами і не спромігся позитивно вирішити справу торгівлі европейських держав з державами за залізною куртиною.

Лист до Редакції

Вельмишановний Пане Редакторе:

Ввічливо прохаю помістити у Вашому цінному щоденнику слідуюче Спростування:

В дописі з Честеру („Свобода" ч. 121) помилково подано: „голова місцевого Відділу УККА п. С. Микита". Стверджую, що головою честерського Відділу УККА, за увесь час його існування, є П. Іван Муляр.

З правдивою пошаною

Степан Микита.

Світова конференція в Торонті

Історичний кампус Торонтського Університету стане справді міжнародним збірним пунктом, коли в останніх днях червня і перших днях липня ц. р. делеґати 53-ох держав зберуться там на чергову Міжнародню Конференцію Суспільної Праці. Передбачають, що в тій конференції братиме участь поверх 2,500 делеґатів з Европи, В. Британії, Азії, Середнього Сходу, Півд. Америки, ЗДА та Канади. Вони дискутуватимуть над різними проблемами, зв'язаними з працею суспільних працівників у цілому світі.

Перше таке зібрання організацій суспільних діячів відбулося в Парижі 1928 р. головно завдяки заходам бельгійця д-ра Рене Санда. Попередня конференція була в Мадрас, Індія, у 1952 р., а оце перший раз відбувається в Канаді. Її наради відкриє офіційно міністер закордонних справ Канади, Л. Б. Пірсон. Треба відмітити, що всі ці організації як цілість не є пов'язані з ніяким віровизнанням, політичною організацією чи урядом. Ціллю конференції є „забезпечити міжнародній форум для обговорювання суспільної опіки та зв'язаних з нею проблем, сприяти виміні інформацій між суспільними працівниками та суспільними організаціями цілого світу".

Офіційними мовами на цій конференції буде французька і англійська. Одначе, подібно як в Об'єднаних Націях, штаб фахових перекладачів виготовлятиме біжучі переклади нарад, так, що делеґати могтимуть за допомогою спеціяльних телефонічних слухавок прислухатися нарадам у своїй власній мові. Міжнародню Конференцію Суспільної Праці попередить Канадійська Конференція Суспільної Праці, яка відбудеться в днях від 24 до 26 червня ц. р.

(„Канадійська Сцена").

Зустріч письменників у Ню Йорку

(Справлення помилки).

В інформаційній новинці під повищим заголовком, яка появилась була в „Свободі", ч. 123 з 29 червня ц. р., пропущено, що в мистецькій частині вечора виступала пані Ганна Шерей (мецо-сольо-спів), — що оцим доповнюємо.

● Коли Олджер Гісс довідався в тюрмі, що в Конгресі є аж кілька законопроєктів про те, щоб відмовити йому пенсії, він щиро засміявся: 700 долярів пенсії на рік не мають для нього жадної вартости.

УВАГА, Українці стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилванії!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА

334 Схід 14-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

——: відзначає :——

ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

в неділю, дня 4-го липня 1954 р.

НА ВЛАСНІЙ ФАРМІ, УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО, між Баунд Брук і Ню Бронсвік, Н. Дж.

Свято почнеться ПОЛЕВОЮ СЛУЖБОЮ БОЖОЮ

Початок о год. 10:45 ранку.

По відправі ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА до пізнього вечора.

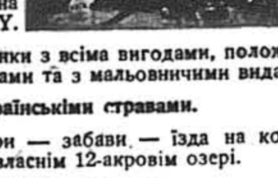
Гратиме першорядна оркестра.

Вілети можна набути в Канцелярії Церкви св. Володимира.

Подорож на свято з поворотом і вступом $2.50.

До численної і ласкавої участи в цьому Святі запрошує щиро — Церковний Комітет.

Коли Плянуєте Виїхати на Вакації то їдьте на Українську Оселю в Ґлен Спей, Н. Й.

Оселя положена в західніх горах Catskills, 12 миль на північ від Port Jervis, N. Y.

Першорядні готелеві будинки з всіма вигодами, положені в парку, між лісами і озерами та з мальовничими видами.

Ресторан з українськими стравами.

Концерти — спорт — гри — забави — їзда на конях Водяний спорт на власнім 12-акровім озері.

Вже приймаємо резервації.

По інформації та ілюстрований катальоґ пишіть до:

American Ukrainian Resort Center, Inc.

Glen Spey, New York

ЦІЛУ БІБЛІОТЕКУ ЗАСТУПИТЬ ВАМ І ВАШИМ ВЛИЗЬКИМ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ТРИ ВЕЛИКІ КНИГИ

1230 ст. дрібного, у два стовпці друку.

Багато ілюстрацій. Мапи. Усе знання про Україну!

Замовляйте в „Свободі". Ціна трьох книг у полотняній оправі — $48.00:

"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ „УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР"

Д-ра А. Т. Кібзея

● Нове доповнене і виправлене видання. Книжка охоплює всі недуги і подає способи їх лікування.

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР" В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ!

ЦІНА $6.00

Замовлення з належитістю надсилати

"SVOBODA"

81-83 Grand Street Jersey City 3, N. J.

У 50-річчя Автора Р. ЗАВАДОВИЧА-РОЛЯННИКА — один з найкращих його творів для старших дітей, юнацтва й молоді, відзначений 1-шою нагородою на літературному конкурсі у Львові — історичне оповідання-казка п. з.:

ХЛОПЦІ З ЗЕЛЕНОГО БОРУ

з численними ілюстраціями, заставками й кінцівками мистця М. Михайлевича, видання Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, кольоровий друк, невеликий запас.

Ціна тільки $0.50.

Замовляти:

"SVOBODA"

81-83 Grand Street

Jersey City 3, N. J.

ПРО роман Василя Барки „Р А Й" писали вже літературні критики й звичайні читачі (Л. Луців, К. Кисілевський, М. Островерха, Л. Шанковський, Т. Т., О. Чернова, С. Карпевичева, Юрій Шерех і О. Решетило) і всі вони високо оцінили цей Барчин твір.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ ЦЕЙ ВЕЛИКИЙ РОМАН

ВАСИЛЯ БАРКИ „Р А Й"

Його можете купити в кожній книгарні, або просто в Видавництві:

"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Ціна тільки $3.00, які можете прислати в листі.

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ!

Природа, ліс і гори, — повітря, вода, простори;
Дев'ять будинків — кожний вілля,
Відпочинок, спорт, дозвілля —
Наче пишна українка — ця чудова СОЮЗІВКА!

СОЮЗІВКА — ідеальне місце на вакаційний і кінцево-тижневий відпочинок та культурну розвагу, на зустріч з приятелями, на пікніки, конвенції та імпрези. Приїжджайте на СОЮЗІВКУ! Замовляйте завчасу місце, виповняючи та висилаючи подане внизу замовлення:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE, Kerhonkson, N. Y.

Прошу зарезервувати мені місце на СОЮЗІВЦІ

на час від ------------------------
(день, місяць)

до ------------------------
(день, місяць)

для ------- осіб дорослих і ------- дітей.

На рахунок побуту на СОЮЗІВЦІ висилаю чек (мані ордер) на суму $----------

----
(підпис)

(число і вулиця)

(місцевість, стейт)

● ПРАЦЯ ●
● HELP WANTED MALE ●

СТОЛЯРІ
з досвідом до машин
НОВОЧАСНА ФАБРИКА ДЕРЕВНИХ ВИРОБІВ.
СТАЛА ПРАЦЯ.
Тел.
ORANGE 2-9100
(N.J.)

"WOOD FINISHERS"
досвідчені в байцованні і сприскуванні.
Стала праця в модерній фабриці.
Тел.
ORANGE 2-9100
(N.J.)

● ПРАЦЯ ●
HELP WANTED—FEMALE

ОПЕРЕЙТОРКИ ДО ШИТТЯ
на машинах для Industrial Laundry
Голоситись по 10 рано.
Standard Uniform, Inc.
53 Williams St., White Plains, N.Y.

MERROW OPERATORS
ZIG ZAG OPERATORS
PINKERS
Нова модерна lingerie фабрика, приємні умовини праці. 35 год. на тиждень. Постійне зайняття, праця протягом цілого року.
SUPERIOR PETTICOAT INC.
5711 Hudson Blvd. at 57th St. No. Bergen, N. J.
UN 4-0107

BEAUTY OPERATOR
Досвідчена у всіх ділянках свойого фаху. Повний або частинний час праці Добра платня. Присмні умовини праці.
Голоситись:
Celesta's Beauty Shop
182 Ashburton Ave., Yonkers, N.Y.
Phone Yonkers 5-3510

МАШИНІСТКА
Знання книговодства. Тимчасова праця. Добра платня. Присмні умовини праці.
Голоситись:
THE SLAG COMPANY of AMERICA
1106 Grand Street, Brooklyn, N.Y.
Phone: Evergreen 8-3644

ОПЕРЕЙТОРКИ до шиття на машинах Singer до ліпшої якости спортового одягу і суконок. 35 год. в тиждень, платні вакації і свята. Праця протягом цілого року. Ansonia Knitting Mills, Inc., 48 Beach St., Jersey City, N. J.

РЕЄСТРОВАНІ ДОГЛЯДАЧКИ ХВОРИХ
Емерити, місцеві, до першорядного денного табору.
Телефонуйте:
Mr. SMITH, Pelham 8-2700

До шиття "SHOULDER PADS" на машинах zigzag і "jumping". Юнійна фабрика. 37½ год. тижнево. Стала праця, добра заплата від штуки плюс процент за вироблені години. Згл. від 8:30 до 9:30 р. і 12-1:30 попол.
Elizabeth Shoulder Pad Co.
260 W. 39 St., 16-ий поверх
New York City Tel. WI 7-9414

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ
Середнього віку жінка до загальної домаш. праці і звич. варення. Спання на місці у власній гар. кімнаті з лазничкою. Добра платня, присм. домашня атмосфера. Поза містом в Long Island. Телеф. між 9—6 P. M.
WO 4-8210

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●

УВАГА!
Вийшла з друку і поступила в продаж книга віршів Івана Ганнича „Моя Муза", Ціна 50 центів. Книгарням відповідний опуст. Замовляти:
Mr. I. HANNYCH
828 Main St. N. E.
Minneapolis 13, Minn.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських позалишків.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

У 28-му річницю смерти Головного Отамана С. Петлюри.

У неділю 6 червня ц. р., заходами місцевого відділу Організації демократичної української молоді (ОДУМ), у Ню Йорку відбулася Жалобна Академія, присвячена 28-им роковинам трагічної смерти Головного Отамана Симона Петлюри, яка, хоч і відбулася в порівнюючо не надто репрезентативній залі Стайвезант Гай Скул, пройшла, проте, дуже імпонуючо, що треба завдячувати дбайливій підготовці організаторів та впорядчиків цієї імпрези.

Насамперед слід відмітити відсутність довгих або й довжелезних промов, таких звичайних і таких утомлюючих на подібного роду імпрезах. На цей раз усі три виступи промовців відзначалися надзвичайною стислістю, а через це й ясністю думки. Першу таку промову — зараз після відспівання Американського Гимну — виголосив генштабу полковник А. Валійський, відкриваючи Жалобну Академію як заступник голови Центрального Комітету по вшануванню Головного Отамана С. Петлюри, під протекторатом якого Демократична Молодь улаштувала це свято. Коротка промова полк. Валійського змістом своїм наближалася до „Нині відпускаєш"..., знаної всім церковної пісні, що співається на вечірні. Тобто в цій промові висловлена була вдячність і радість з того, що стара ґвардія Петлюри має вже кому передати ті прапори, під якими вона боролася під проводом Головного Отамана, і ті ідеї, які Він нам залишив у спадщину як цінний дороговказ до здобуття нашої державности. Ті надії і сподіванки, які покладав Головний Отаман С. Петлюра на рідну молодь, промовець ілюстрував промовою Головного Отамана на урочистості випуску молодих старшин Армії УНР по закінченні Юнацької Школи на початку 1921 року, уже під час інтернації в Польщі.

Наступним промовцем був голова нюйоркської філії ОДУМ-у п. Микола Дзябенко. В добре і дбайливо опрацьованім рефераті він яскраво змалював постать Симона Петлюри як державного мужа і головного отамана військ, невтомного працівника й організатора державного апарату та непохитного борця за українську державність. Зокрема зупинився на подіях 1919 року, назвавши його роком Симона Петлюри.

Третім промовцем був п. М. Ґерус. Він переповів про те, „Чого вчив нас Петлюра". Були це витяги з промов і статтей Головного Отамана, з якими він за свого життя часто звертався до українського громадянства та вояцтва, підбадьорюючи зневірених та закликаючи всіх до найбільшої чуйности, організованости й невтомности в боротьбі за права Рідного Народу. Дуже вдало підібраний матеріял, як і все, що коли говорив Петлюра, робило сильне враження на слухачів. До цього спричинився ще й сам промовець, що володіє дуже доброю дикцією і красою вислову.

Мистецька частина була дуже багата і можна було б її, без школи для неї, скоротити. Тут виступали ,крім відомих нашому громадянству визначних співаків, пані Г. Шерей та п. М. Ольхового, також молоді адепти співочого мистецтва, пп.: Є. Мельниченко, І. Рибальченко і В. Бакум, та співачки: Л. Ярошенко, Н. Онищук і Н. Сиволоба. Була це справді присмна несподіванка для авдиторії, яка через це голосно проявляла своє вдоволення і признання виконавцям і впорядчикам імпрези.

Вірш Остапа Тарнавського, присвячений Петлюрі, продеклямувала панна Леся Нечипорук з таким чуттям, що тяжко було утриматись від сліз і глибокого зворушення навіть посивілим гайдамакам, і багато з них посхиляло голови, щоб не видно було зрадливу сльозу...

Гарно співав мішаний хор Укр. Правосл. Церкви Св. Володимира, підсилений членами хору Укр. Прав. Церкви Св. Тройці, під орудою проф. ВВ. Завітневича.

Фортепіяновий супровід спочивав у мистецьких руках Лесі Вахнянин та Ларіси Галіон.

Жалобна Академія закінчилась Українським Гимном, що його відспівав з великим піднесенням хор і всі присутні.

А. Зубенко.

Гамільтон, Онт.

Свято Героїв.

Як і кожного року, так і цього, Філія УНО в Гемилтоні улаштувала Жалібну Академію для ушанування пам'яті Великих Синів Українського Народу, сл. п. Симона Петлюри, члена Директорії і Головного Отамана Військ УНР, — та сл. пам. полк. Євгена Коновальця, командира Корпусу Січов. Стрільців і Осадного Корпусу Військ УНР, творця УВО та УОН, — в неділю, дня 30 травня 1954, у своїй домівці.

Свято започаткував Хор Філії, під проводом проф. А. Яковенка відспіванням гимну націоналістів. Після того коротке вступне слово виголосив проф. В. Микитчук, культ. -осв. референт Філії, в якім указав на значення цього Свята.

Дальша програма Свята складалася з точок Хору Філії, який відспівав „Спіть Герої", — „Коли Ви вмірали", — „За Україну", — „Ми вродились з крови", — та „Карпатські Січовики". Між поодинокими точками хору були деклямації: „На довгу пам'ять Симонові Петлюрі" п-і М. Павчук, — „Гей за морем" — п-на В. Соловій, — та „Живи Україно" — п-на Н. Соловій. Акомпаніювала хорові на фортепіяні п-на В. Соловій.

Святочну доповідь виголосив п. С. Миколин, з'ясовуючи ролю обох великих мужів у визвольних змаганнях українського народу. Їх значення для нашої нації добре оцінив і наш найбільший ворог москаль, коли своїм агентам велів, в підступний спосіб, їх замордувати.

Після доповіді, як завсіди, переведено збірку, яка дала $36.55.

Кінцеве слово виголосив п. Михайло Корчовський, голова філії, який між іншим подякував виконавцям Академії та присутнім громадянам за участь в ній.

Ор. Чорногірський.

Форт Вільям, Канада

Жалобна Академія в честь Симона Петлюри й Євгена Коновальця.

В річницю двох чорних днів трагічного травня в рр. 1926 і 1938, українці Форт Вільяму вшанували далеко від могил передчасно упавших на славній дорозі історичного змагу України — пам'ять і віддали поклін дорогим тіням — Головного Отамана військ УНР — Симона Петлюри й Голови Проводу Українських Націоналістів Полковника Євгена Коновальця.

Дня 30 травня, заходом святкового Комітету, в склад якого входили представники від УНО, УСГ, ОУК, МУН, ЛВУ, СУМ і Братства І. Д. УНА, влаштовано в домі УНО Жалобну Академію. Того самого дня попередили панахиди у двох українських православних церквах та були виголошені відповідні проповіді.

Святочну програму Академії започаткував міш. хор УНО під дириґуванням п. О. Новицької маршем націоналістів „Зродились ми", а п. В. Гармата виголосив вступне слово. Опісля хор УНО проспівав ще дві пісні: „Ми йдем вперед", муз. Вахнянина і „Ой, у славнім Львові", муз. Гайворонського.

Святочні реферати виголосили про Симона Петлюру п. І. Корда, а про Євгена Коновальця п. О. Петришин. Деклямації виголосили „На гноїщах Европи", Олеся — п-а І. Пахолко і „На смерть Вождеві", Грицая — п. В. Ґава. „Сини", Стефаника відрецитував п. І. Твердий, а п-а А. Турчин відограла скрипкове сольо. У двох наворотах муж. хор СУМ-а під дириґованням п. Я. Голубця, відспівав п'ять пісень: „Гей, нумо хлопці до зброї", „Ми зродились із крови народу", „Максим козак Залізняк", „Ой, пущу я коничейка" та „Наш клич". Рівнож вдалою була, хоч дещо заковга, інсценізація „За свободу".

Кінцеве слово виголосив п. Н. Душко, а п. В. Калин закликав присутніх зложити грошові пожертви для вдів О. Петлюри й О. Коновалець. Відспіванням двох національних гимнів закінчено Академію.

Н. Н.

Филаделфія, Па.

Річні Збори Відділу Об'єднання б. Вояків Українців Америки.

В суботу, дня 19 червня ц.р. год. 2 по пол. у великій залі Клюбу Горожан відбулися річні збори Відділу Об'єднання б. Вояків Українців під проводом одноголосно вибраної президії із побр. Іваном Поритком, як предсідником, Зосимом Дончуком, його заступником та Мик. Вайдою й Іваном Головінським, секретарями. Филаделфійський Відділ чисельно найбільший в ОбВУА — 160 членів та найрухливіший своєю діяльністю. За минулий діловий рік сам кас. оборот виносив понад $8 тис. На Дар Українським Воєнним Інвалідам зібрано більше 1 тисячі долярів. Для своїх членів створено у Відділі окремий фонд Сусп. Служби, з якого можна користуватися в разі потреби. Членських сходин відбуто 38, на яких в більшості полагоджувано організаційні справи. У всіх загально-національних маніфестаціях Відділ брав зорганізовано участь. В імпрезах самого Відділу чи на доповідях чи на розвагових українська громада в Филаделфії брала масову участь, що свідчить про цю комбатантську клітину дуже корисно. До цієї успішної праці причинилася вся уступивша Управа, на чолі з побратимом Вол. Рудницьким, а зокрема велике признання належиться заст. голови побр. Іванові Одежинському й другим цим наймолодшим комбатантам-членам ОбВУА, ветеранам американської армії, що внесли зі собою в організацію живу енерґію та силу. Не можна не підчеркнути й заслуженої праці побр. М. Прасіцького, за упорядковання всієї господарки Відділу, а головно розбудови фондів, без чого напевно цих значних успіхів, що осягнув Відділ у мин. році, не було б.

По однодушнім одобренні діяльности, вибрано нову Управу в такім складі: Д-р Микола Рибак голова; сотн. Данило Лимаренко й Іван Одежинський, заступ. голови; Іван Даньківський, секретар; Микола Прасіцький, скарбник; Микола Вайда, культ.-освітній референт; Володимир Федак, організаційний референт, Ярослав Стойко, реф. сусп. опіки; Павло Лимаренко, імпр. рефер.; Микола Кривопуск, господ. рефер.; та Стефан Чорпіта, Володимир Кріль та Богдан Одежинський, члени. — Контрольна Комісія: Д-р Данило Богачевський, Дмитро Пасічник, Іван Черник, Павло Дубрівний й Іван Левицький. — Орг. Суд: Осип Третяк,, Зосим Дончук і Теодор Федусь.

Годиться зазначити, що на цих зборах виступав з привітом від братньої організації Станиці Б-ва бВ 1 УД інж. Іван Скіра, якого дуже сердечно вітали.

С. Ч.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

СТАН ТРУМАНА ПОПРАВИВСЯ

Кензас Сиіті. — Коло бувшого президента Геррі Трумана перебувають найвизначніші лікарі країни. Вони заявили, що стан їхнього пацієнта „надзвичайний". Лікарський бюлетень повідомляє, що стан Трумана „серйозний, але менше серйозний як був давніше". Адміністратор шпиталю Роберт Адамс заявляє ,що бувший президент поправляється, хоч ще дуже змучений після великої операції, і тому більшу частину часу витрачає на сон. Труман міг зажити такі харчі як яйця на м'яко, чай, джелло і бульйон. Окремі фахівці вивчають, які бактерії затруюють організм Трумана, що не може приймати деяких конечних ліків. Найновіший бюлетень повідомляє, що стан здоров'я бувшого президента покращав. Він, почувається нормально після перебутої операції.

НОВІ ЛІКИ ПРОТИ РЕВМАТИЧНОЇ ГАРЯЧКИ І ТУБЕРКУЛЬОЗИ

Сан Франсіско. — На зборах Американського Ревматичного Товариства визнано один рід пенісиліни за найкращий лік проти паралічу, що його спричинює ревматична гарячка. Д-р Джін Г. Столерман із Ірвінґтону над Гудсоном в стейті Ню Йорк заявив, що впродовж двох років він лікував 408 дітей „діпенісиллін Г", і цей лік забезпечив молодих пацієнтів від повороту недуги. Інші лікарі заявляли, що вони в останніх роках лікували пацієнтів звичайною пеніциліною, або іншими ліками, щоб запобігти поверненню ревматичної гарячки, але це лікування тривало цілі місяці або й роки, а „діпеніциллін-ою Г", лікується тільки раз на місяць — при допомозі застриків. — На зборах Американського Каледжу лікарів грудних хвороб повідомлено про успішне вживання двох нових ліків проти туберкульози. Один з них називається стрептодуацина (він складається зі стрептомицини та дигідрострептомицини, і ним лікувано з успіхом грудні недуги в филаделфійських шпиталях), а другий — „саліцид", який з успіхом стосовано в шпиталях у Вашинґтоні.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

● AUTO ●

Service Motor Co.
Auth. Chrysler-Plymouth Agcy.
785 Main Ave., Passaic
також великий вибір уживаних авт.
—Used Car Dept.—
970 Main Ave., Passaic
Eves to 9 P. M.
Prescott 9-3150

● BUSINESS OPPORTUNITY ●

Газова Станція
Pumping 7,000 ґальонів. Від 7 р. до 7:30 веч. Повний виряд. Можна поліпш. умови життя. При мал. направі легко побіль. бізнес. Цю біз. нагоду власник продає по дуже уміркованій ціні. Зайдіть до власника
2661 Cropsey Ave., Brooklyn
or phone CO 6-9879

● REAL ESTATE ●

Cambria Heights
Добре збудов. 6-кімн. мур. дім з поширеним піддашшям, викін. підвал, з кухнею і заб. кімнатою, відокр. гараж, засіткована веранда, охор. вікна і дашки, сітки, криті килимом сходи, радіатор. Добра дільн., бл. шкіл, склепів, комунікацій. Власник продає по д. умірк. ціні.
Тел. власника LA 8-4644

ASTORIA — КУПУЙТЕ!!
Два — 6-род. доми. 1 апарт. до зайняття, пар. огрівання. Продається разом, або осібно. $21,000 кожний.
2-род. 1, 5 і 4 викінчений підвал, Всі порожні до зайняття.
$12,500
GUS SCHWEITZER, Realtor
31-01 36th Ave., Astoria, L. I.
RA 6-3468

Grasmere, S. I. Pouch Terrace
2-річний, з світл. цегли, 2 род. дім, 4 і 5 вел. кімнат. Олив. огр., гараж на 2 авта, холодільник, охор.вікна, сітки, венец. засл. коминок. Площа 50x100. Зараз до зайняття цілий дім. Добра мешк. дільниця. Близ. до всього. Прод. тільки за $25,,000.
Власник: GI 2-2305

West New Brighton
Чудовий 2 род. мур. дім з викін. підвалом. Олив. огрів., мосяжрури, гараж на 2 авта, багато особлив. Дім має 5 років. Площа 50x200, вироб. земля з овоч. деревами. Добра дільниця, бл. до всього. Тільки $29,000 ($9,000 готівки завдатку)
Тел. власника: GI 8-7849

Jamaica Hill (Briarwood)
Гарно збудований, у відокремленні Dutch Colonial & frame дім. 8 кімн. і пов. підвал, гараж на 2 авта, олив. огрівання, сітки, охорон. вікна, венец. заслони і інш. Близ шкіл, склепів і Ind. subway. Продається тільки за $15,800. Тел. власника OL 8-5943

Продаж або винайм.
Maspeth — неогр. площа 50x100 з 2,500 ft. мурований заїздний будинок, криті склади і бюро будин. (можна уживати як мешкання). Вел. загороджене подвіря, просторе положення, помір. ціна. 1-ий морт. для покупця. Може бути переїздний дім і ресторан. R. NOEL, 59-27 54 St., Maspeth, L. I. He 3-1571

● LOTS FOR SALE ●

NEW JERSEY
Ramapo Mountain Lakes
Площа 60x150 Ціна $3,500
Телеф. 8 A.M. до 1 P.M.
Spencer 9-3113
Пишіть
J-23, Rm. 830, 11 W. 42 St., NYC

● MISCELLANEOUS ●

ХОЛОДНО В ЛІТІ ПРИЄМНО ЗИМОЮ
Ощадість на паливі. Ізолюйте зараз середником Rockwool. Ізолюю Ваше ціле мешкання, або тільки вибрану кімнату, Ізоляція Rockwool — це моя спеціяльність. Конториси без зобов'язання купна.
CHARLES REYNOLDS
The Rockwool Insulation Man
15 Ashwood Ter. W. Orange, N.J.
OR 2-7160

ШЕНШИЛІ
по гуртових цінах.
Першоклясні — $350 і більше.
Кожна кількість.
Пишіть по ціни.
Andes Chinchilla Sales
194 Route 17, Paramus, N. J.

● REAL ESTATE ●

Stapleton, S. I.
2 род. дім, виробл. площа 50x100, 4 кімн., лазничка, 3 кімн. і лазн. на друг. поверсі, викінч. піддашшя, викін. підвал і пив. на вино. Олив. огрів. сітки, венец. засл. На вел. родину. Бл. до всього. Тільки $20,000. Власник, 295 Osgood Ave., Stapleton, S.I., або клич. St. George 7-1713.

Ідеальне для родини
Forest Hills — $35,000
9 кімн. 5 спалень, 3 лазнички, відп. для професіоналів, виправлена земля 75x100, відокремлене сусідство. 2 бл. express station. Зараз до зайняття. — BO 8-4269. Пишіть: J-21, Rm 830, 11 W. 42 St. NYC.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Укр. Січ", відд. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. липня, о год. 3. попол., в залі У. Н. Дому. Буде звіт делегатів з конвенції УНСоюзу. Повідомляємо членів і членок, що прогулька до „Союзівки" відбудеться в днях 10. і 11. липня. Ближчі інформації подасть Управа на зборах 4. липня. В суботу 3. липня від 8-11 веч. і в неділю, 4 від 11:30 до 3. попол. можна вплачувати вкладки. — Управа.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Юрія, відд. 380, повідомляє, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 2. липня, в залі У.Н. Дому, 33-35 W. 19 St., о год. 8. веч.. Прохається всіх членів прибути. Буде звіт делегата з 23. конвенції УНС, роздача дивіденд та організаційні справи. — В. Мартинів, предс.; М. Кормелюк, рек. секр.

Посмертні Згадки

ЙОСИФ ДОРЧАК, член Т-ва Запорозька Січ, відд. 263 У. Н. Союзу в Фултон, Н. Й., помер 26. червня 1954 р. у 80 р. життя. Покійний був родом з села Гайворонка, пов. Підгайці, Галичина. Полишив в смутку дружину, дочку і зятя. Похорон відбувся 30. червня з погр. заведення до римокат. церкви при участи Родини, Членів і Знайомих на цвинтар св. Марії у Фултон, Н. Й. — В. Й. П.!
М. Співак, секр.

ІВАН СИДОРОВИЧ, організатор і довголітній секретар відд. 299 УНСоюзу в Бофало, Н. Й., помер 27. червня 1954 в 62. році життя. Покійний родився в с. Островець Пільних, пов. Золочів, Зах. Україна. Оставив дружину Катерину, сина Стефана, невістку і внуку. Похорон відбувся в середу, 30. червня з дому жалоби до української прав. церкви а відтак на цвинтар St. Mathew. — В. Й. П.!
А. Коваль, предс.

ПАНЬКО АНДРУШКІВ, член 146 відд. УНСоюзу в Дітройт. Міш., помер 12. червня 1954. Покійний родився 1892 в селі Митнів, пов. Зборів, Галичина. Покійний був добрим Союзовцем. Вступив до УНСоюзу 1919. Кілька разів був делегатом на конвенцію. Полишив прибиту горем дружину Параньку, дочку Анну, сина Володимира, невістку і 1 внука, три сестри. Похорони відбулися в середу, 16. червня з погреб. заведення до церкви Неп. Зачаття відтак на цвинтар Mt. Olivet, при участи членів і знайомих. — В. Й. П.!
С. Хомяк, секр.

● SAVINGS & LOANS ●

УВАГА! Українці Ню Джерзі! Коли Вам потрібно позички (Mortgage Loan) на купно дому, вдавайтеся до Української Щадничо - Позичкової Спілки — одинока укр. фінансова інституція в Нюарку, Н. Дж. Позички можуть бути довго або коротко-речинцеві, згідно домовлення. Заряд і урядовці Спілки вітатимуть Ваші прохання про ближчі інформації відносно позичок, за якими просимо звертатись на слідуючу адресу:
American Ukrainian Savings and Loan Association, 180 William St., Newark 3, N. J. — Tel. MI 3-1667.

● РІЗНЕ ●

Машинки до писання
УКРАЇНСЬКІ И АНГЛІЙСЬКІ
з подвійною азбукою
(Українська й Американська)
НАЙКРАЩИХ МАРОК
HANUSEY MUSIC CO.
244 W. Girard Avenue
Philadelphia, 23, Pa.

Miami, Florida
Маємо кімнати до винайму.
Місячно або тижнево.
Пишіть або їдьте просто до:
Mr. & Mrs. M. SZPAK
257 N. E. 17th Terrace, Miami 32, Florida. — Phone 82-2692

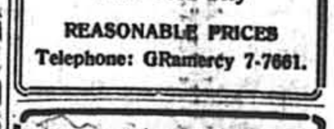
Вступайте в члени УНСоюзу!

СПІТЬ ВНОЧІ!
Безцінний сон одержите тепер, заживаючи QUIETRON

Чи Ви є невипочаті, нервові і змучені, коли йдете спати? Чи докучає Вам безсонність цілу ніч? Чи хочете вдоволятися спокійним сном, якого вимагає Ваше здоров'я? В цих турботних днях, мільйони американців терплять на безсонність. Але Ви можете мати спокійний сон, що його вимагає Ваше тіло і розум, без зажиття на це ліків. QUIETRON є надзвичайна нова формула без наркотиків або брому. Ви певні, що це не є шкідливе, тому що не вимагається рецепти. QUIETRON це чуд. складник у формі таблеток, що заспокоює Ваші нерви і помагає відпочивати. Зажийте тільки одну таблетку QUIETRON-у перед спанням, Вам повернеться енергія і будете спати цілу ніч. Місячний запас QUIETRON-у коштує тільки $2.50 і продається на ґарантії абсолютного звороту грошей. Закупіть QUIETRON ще сьогодні, а будете спати ще цієї ночі. За спеціяльною згодою, читачі цієї газети одержують вартісний опуст. Пішліть тільки це оголошення до BERJAC PRODUCTS, Dept. 19, 790 Troy Ave., Brooklyn 3, N. Y., а одержите 2 $2.50 пачки QUIETRON-у за $4.00 — це знижка $1.00 від нормальної ціни. Не посилайте грошей, заплатіть поштареві при відборі.

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

● SUMMER RENTAL ●

ВАКАЦІЇ
Думаєте їхати на відпочинок? Їдьте до Hampton Beach, N. H. Найгарніша публічна пляжа New England. Маємо кімнати і апартаменти до винайму. Резервуйте — пишіть:
JOHN & MARY BUCIAK
PARADIS INN
25 L. St., Hampton Beach, N. H.

УКРАЇНСЬКІ ЗОЛОТІ ХРЕСТИКИ з пробою та трьох кольоровою емалією. 14-кар. $10, 18-кар.. $12. Золоті ланцюжки 10-кар. золота, довжиною 18 інчів $3.50, 24 інчів, які легко знімати через голову, $4.50, плюс за пересилку та 2% Тах 50 центів. (Ланцюжки без хрестиків Тах 22%). Висилаю поштою до ЗДА та Канади по одержанні вартости, або сплачувати частинами. У ЗДА післяплатою C.O.D. Ґарантую до 15 днів зворот грошей на випадок невдоволення. Не ризикуєте! Зберігайте цю вирізку.
F. LYTWYNENKO,
1178 N. Clinton Avenue, Rochester 21, N. Y.

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ ПЛАТІВКИ
Заходіть або пишіть по українські й другі платівки. Висилаємо платівки по цілому світі. Пишіть щодня по український каталог платівок.
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 West Chicago Avenue Chicago 22, Ill., U.S.A.

УВАГА!

Старанням Українського Народного Союзу з нагоди його 60-річного ювілею вийшла з друку поема для голосу та фортепіяну композитора Миколи Фоменка

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ! — LOVE UKRAINE!

слова Володимира Сосюри
Англомовна транскрипція Яра Славутича
Обкладинка Якова Гніздовського
Прекрасні відгуки преси! Розкішне видання!
Ціна $1.00
Замовлення висилати на адресу:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ.

Мово Рідна — Буквар-Читанка — І. Корицький	$2.00
Нова початкова читанка — І. Шклянка	$1.40
Україна земля моїх батьків — Ю. Сірий	$1.25
Граматика української мови — О. Панейко	$2.00
Українська мова — В. Романенчук	$ .85
Географія України — М. Дольницький	$1.50
Українська читанка для III-ої кляси	$1.00
IV Читанка — Матвійчука	$ .75

Замовлення враз із належитістю слати на адресу:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Накладом Видавництва „ЧЕРВОНА КАЛИНА" появилися спогади СОФІЇ ТОБІЛЕВИЧ під заг.:

РІДНІ ГОСТІ

про побут УСС і УГА на Україні.
В книжечці також спогад д-ра Н. Гірняка про авторку цих спогадів.
Ціна $0.50. Питайте по всіх книгарнях.
Замовлення слати:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3300. Надходить небезпека

Вернувшись до мешкання, Тарзан і Гемнон побачили, що Волтар заснув на тапчані.

Тихо рухаючись і не світячи світла, вони приготовлялися до відпочинку. Розстеливши шкури навпроти вікна, Тарзан ліг.

Тим часом, в апартаменті нагорі, дві невиразні постаті тихо присіли біля вікна.

Зараз, як тільки стишилось в кімнаті внизу, велика людина обережно спустила меншу людину до вікна Гемнонового мешкання.